

ผลสัมฤทธิ์ในการเรียนรู้แบบชี้นำตนเองโดยการเรียนรู้แบบ

ใช้ปัญหาเป็นฐาน สำหรับนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์

Self-directed Learning Ability as a Learning Outcomes of
Problem-based Learning of Walailak University Nursing Students

คณะผู้วิจัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เกียรติกำจร ฤศล

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นาวาเอก หญิง ดร.ทัศนศิริ เสมียนเพชร

สำนักวิชาพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์

ได้รับทุนสนับสนุนโดย

ส่วนส่งเสริมวิชาการ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์

2558

กิตติกรรมประกาศ

รายงานการศึกษาผลสัมฤทธิ์ในการเรียนรู้แบบชี้นำตนเองโดยการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน สำหรับนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ ฉบับนี้ สามารถดำเนินการไปได้อย่างราบรื่นและสำเร็จได้ด้วยความร่วมมือของคณาจารย์ที่เป็นผู้ร่วมสอนในรายวิชาจริยศาสตร์และกฎหมายวิชาชีพทางสุขภาพและนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ชั้นปีที่ 3 ทุกคน ขอขอบคุณคณบดีสำนักวิชาพยาบาลศาสตร์ที่ให้การสนับสนุนการทำวิจัยในชั้นเรียนครั้งนี้เป็นอย่างดี ทั้งด้านเวลา สถานที่ อุปกรณ์ในการจัดการเรียนการสอนและขอขอบคุณคณะกรรมการจริยธรรมในมนุษย์ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ที่ให้ข้อมูลที่จำเป็นประโยชน์สำหรับทีมผู้วิจัยก่อนดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง และขอขอบคุณหัวหน้าส่วนส่งเสริมวิชาการเจ้าหน้าที่ส่วนส่งเสริมวิชาการ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์และคณาจารย์ทุกคนที่ได้คอยช่วยเหลือ ติดตาม ประสานงาน สนับสนุนและให้กำลังใจในขณะทำวิจัยอย่างต่อเนื่อง

ขอขอบคุณคณะทำงานการจัดการเรียนรู้เชิงรุกและคณาจารย์ทุกท่านที่มีส่วนช่วยให้การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี และขอขอบคุณส่วนส่งเสริมวิชาการ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ ที่ได้สนับสนุนงบประมาณในการวิจัยชั้นเรียน ทำให้การทำงานคล่องตัวขึ้นจนกระทั่งงานสำเร็จลงได้ด้วยดี

คณะผู้วิจัย

บทคัดย่อ

การวิจัยชั้นเรียนครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความสามารถในการเรียนรู้แบบชี้นำตนเองของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ 2) เปรียบเทียบความสามารถในการเรียนรู้แบบชี้นำตนเองของนักศึกษา ก่อนและหลังการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน 3) ศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาต่อการเรียนรู้แบบชี้นำตนเองในการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานกับการเรียนการสอนแบบบรรยาย และ 4) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานและการเรียนรู้แบบชี้นำตนเองกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ชั้นปีที่ 3 มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ ที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาจริยศาสตร์และกฎหมายวิชาชีพทางสุขภาพ ในภาคการศึกษาที่ 2/2557 จำนวน 67 คน เครื่องมือที่ใช้ประเมินความสามารถในการเรียนรู้แบบชี้นำตนเองเป็นแบบสอบถามมีค่าความเที่ยง 0.91 เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามและแบบประเมินการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติทดสอบที ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สันและวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า

1) กลุ่มตัวอย่าง เป็นเพศหญิง 65 คน (ร้อยละ 97) ช่วงอายุ 20-21 ปี 63 คน (ร้อยละ 94) ผลการเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายเฉลี่ย >3.50 จำนวน 46 คน (ร้อยละ 68.7) ผลการเรียนเฉลี่ยปัจจุบัน 2.50-3.00 จำนวน 41 คน (ร้อยละ 61.2) นักศึกษาส่วนใหญ่ทำการค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเองจากฐานข้อมูลใน Internet จำนวน 35 คน (ร้อยละ 52.2) ศึกษาจากตำราภาษาไทย จำนวน 32 คน (ร้อยละ 47.8)

2) ความสามารถในการเรียนรู้แบบชี้นำตนเองของนักศึกษาในการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานพบว่า คะแนนเฉลี่ยความสามารถในการเรียนรู้แบบชี้นำตนเองด้านทักษะการศึกษาหาความรู้และการแก้ปัญหา ก่อนและหลังการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานสูงกว่าด้านอื่นๆ ($\bar{x} = 4.15$, $SD = .46$; $\bar{x} = 4.16$, $SD = .45$) เปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการเรียนรู้แบบชี้นำตนเองโดยรวมหลังการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = -2.55$, $p < .05$) ค่าคะแนนเฉลี่ยด้านการมีโนมตีในการเป็นผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพ ด้านความคิดริเริ่มและมีอิสระในการเรียนรู้ และด้านการยอมรับในสิ่งที่เกิดขึ้นจากการเรียนรู้ของตนเองหลังการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = -4.56$, $p < .001$; $t = -3.06$, $p < .01$; $t = -2.60$, $p < .05$)

3) ความคิดเห็นของนักศึกษาต่อการเรียนรู้แบบชี้นำตนเองในการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานมีความแตกต่างกับการเรียนการสอนแบบบรรยาย ในด้านการคิดริเริ่ม การตั้งคำถาม การตั้งประเด็นการเรียนรู้ด้วยตนเอง การวางแผนการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง การวิเคราะห์และสรุปผลการศึกษา

4) ความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีความสัมพันธ์ในระดับปานกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = .60$, $p < .001$) ส่วนความสามารถในการเรียนรู้แบบชี้นำตนเองมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = .09$, $p = .46$)

ข้อค้นพบจากงานวิจัยครั้งนี้แสดงให้เห็นว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานช่วยพัฒนา
 ความสามารถในการเรียนรู้แบบชี้นำตนเองและผลลัพธ์การเรียนรู้ของนักศึกษาได้ ดังนั้นอาจารย์จึงควร
 สนับสนุนให้มีการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานสำหรับนักศึกษาในระดับอุดมศึกษาต่อไป

คำสำคัญ

การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน การเรียนรู้แบบชี้นำตนเอง นักศึกษาพยาบาล

Abstract

This research aims to compare pretest and posttest of self-directed learning ability in problem-based learning in nursing students, explore their own ideas related to problem-based learning and lecture-based learning, and also study the relationship between problem-based learning ability, self-directed learning ability and their learning achievement of the Ethics and Laws in Health Care Profession subject. Research samples consisted of 67 third-year nursing students in term 2/2557 of the Institute of Nursing, Walailak University. A self-directed learning ability questionnaire instrument was used to investigate and a test. Reliability of the instruments was at 0.91. The data were collected by the questionnaire instrument and the evaluation form of the problem-based learning. The data were analyzed by frequency, mean, standard derivation, paired sample t-test, and Pearson product-moment correlation coefficient and content analysis.

The results revealed that;

1) The samples were female at 97% (n=65), span of age at 20-21 years old at 94 % (n=63). Their grade point average at the high school more than 3.50 (68.7%, n=46) and their current grade point average between 2.50–3.00 (61.2%, n=41). Most of nursing students took their self study by searching from internet (52.2%, n=35) and subsequence by Thai books (47.8%, n = 32).

2) The mean score of the self-directed learning ability in problem-based learning of nursing students showed that learning process and problem solving skill dimension is higher score than others in pre and post problem-based learning ($\bar{x}$ = 4.15, SD= .46 ; $\bar{x}$ = 4.16, SD= .45). The overall mean score of self-directed learning ability was significantly higher than before applying problem-based learning (t = -2.55, p < .05). The mean score after problem-based learning in the dimensions of self concept as an effective learner, initiative and independence in learning and acceptance of responsibility for one's own learning was significantly higher than before applying problem-based learning (t = -4.56, p < .001 ; t = -3.06, p < .01 ; t = -2.60, p < .050).

3) Problem-based learning is better method of learning than lecture-based learning in the dimensions of initiation, questioning skills, formulating learning issues by themselves, planning for self study, analyzing and conclusion the outcomes of study.

4) Problem-based learning ability had significant moderate correlation with learning achievement ($r = .60$, $p < .01$) but self-directed learning ability and learning achievement did not significantly correlated ($r = .09$, $p = .46$).

This research concluded that problem-based learning could development self-directed learning ability and learning achievement of the nursing students. So instructor should be encouraged to apply the problem-based learning in the university.

Keywords

Problem-based Learning

Self-directed Learning

Nursing Students

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	2
บทคัดย่อ	3
สารบัญ	7
สารบัญตาราง	8
บทที่ 1 บทนำ	9
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	9
วัตถุประสงค์การวิจัย	11
คำถามในการวิจัย	12
กรอบแนวคิดการวิจัย	12
ขอบเขตของการวิจัย	13
นิยามศัพท์	14
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	14
บทที่ 2 วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	15
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	23
กลุ่มตัวอย่างและเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	23
การเก็บรวบรวมข้อมูล	25
การวิเคราะห์ข้อมูล	26
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	27
ข้อมูลทั่วไป	27
เปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยความสามารถในการเรียนรู้แบบชี้หน้าตนเอง	29
ข้อมูลจากการสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษา	31
ความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน	32
กับการเรียนรู้แบบชี้หน้าตนเองกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	33
สรุปผลการวิจัย	33
อภิปรายผล	34
ข้อเสนอแนะ	36
บรรณานุกรม	38
ภาคผนวก	41
ประวัติผู้วิจัย	78

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1 แสดงข้อมูลทั่วไปของกลุ่มเป้าหมาย	28
ตารางที่ 2 ค่าคะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความสามารถในการเรียนรู้แบบชี้นำตนเองก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานของนักศึกษาพยาบาลจำแนกเป็นรายด้าน	29
ตารางที่ 3 เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการเรียนรู้แบบชี้นำตนเองก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานของนักศึกษาพยาบาล	30
ตารางที่ 4 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการเรียนรู้แบบชี้นำตนเองและการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาพยาบาล	32

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในยุคสังคมข่าวสารเทคโนโลยีสารสนเทศที่เต็มไปด้วยข่าวสารและข้อมูลต่างๆ ประกอบกับความก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสามารถย่อโลกให้เล็กลงกลายเป็นโลกไร้พรมแดน มีข้อมูลข่าวสารและความรู้ใหม่ๆ เพิ่มขึ้นและสามารถรับรู้กันได้อย่างรวดเร็ว วิธีการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง (self directed learning) จะเหมาะสมสำหรับการเรียนรู้ของนักศึกษาในสภาวะการเปลี่ยนแปลงนี้อย่างยิ่ง ซึ่งผู้ที่สามารถเข้าถึงและมีข้อมูลที่เที่ยงตรงมากกว่าจะได้เปรียบทั้งในเชิงการคิด การเชื่อมโยงประเด็นการเรียนรู้และการตัดสินใจต่างๆ ได้เฉียบคมและเหมาะสมยิ่งขึ้น หากนักศึกษามีนิสัยรักเรียนจะสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองทุกสถานที่และทุกเวลาหากมีความพร้อมที่จะเรียนรู้ (Guglielmino, 2008) ซึ่งการจัดการเรียนการสอนในสาขาพยาบาลศาสตร์ จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องจัดให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงต่อรูปแบบการเรียนรู้ของนักศึกษาในสถานการณ์ปัจจุบันและสามารถเชื่อมโยงสู่การผลิตบัณฑิตในศตวรรษที่ 21 โดยเนื้อหาในหลักสูตรที่มีความทันสมัยสอดคล้องกับนโยบายทางด้านสุขภาพ แผนพัฒนาสุขภาพแห่งชาติ ระบบสุขภาพ ระบบบริการสุขภาพ การปฏิรูปสุขภาพ ความต้องการทางสุขภาพของประชาชน ชุมชน สังคมและประเทศชาติ รูปแบบการเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาลสามารถเรียนรู้ได้ทั้งในชั้นเรียนและนอกชั้นเรียน จากการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง การได้แลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์จากกระบวนการกลุ่มและการได้ฝึกปฏิบัติจริงในคลินิกที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในรายวิชาที่กำหนดไว้ในหลักสูตร ซึ่งการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญจะช่วยสนับสนุนให้มีการจัดการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อผลลัพธ์การเรียนรู้และบรรลุตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติได้ (ทศนา แคมมณี, 2554) กระบวนการจัดการเรียนการสอนจึงต้องส่งเสริมและกระตุ้นให้นักศึกษาได้รู้จักการแสวงหาความรู้ด้วยการชี้นำตนเอง (self directed learning) ตามประเด็นการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในรายวิชาต่างๆ สำหรับอาจารย์สามารถออกแบบการเรียนการสอนให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้ รักการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองในสถานการณ์ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงที่เต็มไปด้วยข้อมูลข่าวสารและช่องทางการเข้าถึงข้อมูลและแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายเช่นกัน (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) ดังนั้นอาจารย์จึงต้องปรับวิธีการสอนจากการบรรยายเป็นการสอนที่สนับสนุนให้นักศึกษามีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้และรับผิดชอบเรียนรู้ด้วยตนเองให้มากขึ้นเพื่อพัฒนาทักษะการแสวงหาความรู้ด้วยการชี้นำตนเองและสร้างนิสัยให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต

การเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง เป็นวิธีการจัดการเรียนการสอนที่สนับสนุนให้นักศึกษาได้เรียนรู้ในสิ่งที่ตนเองสนใจตามเป้าหมายของตนเองมากกว่าการให้ผู้อื่นชี้นำและกำหนดเป้าหมายไว้ให้ เป็นการเรียนรู้ที่นักศึกษาต้องรับผิดชอบการเรียนรู้ของตนเอง ให้อิสระแก่นักศึกษาและมีความยืดหยุ่นตอบสนองต่อความแตกต่างกันระหว่างบุคคล (Fisher, King & Tague, 2001) เริ่มจากการให้นักศึกษามีความริเริ่มในการวิเคราะห์และตัดสินใจว่าต้องการเรียนรู้สิ่งใด กำหนดเป้าหมายของการเรียนรู้รวมทั้งระบุวิธีการค้นคว้าที่จะ

นำไปสู่ความสำเร็จและสามารถตรวจสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้ นักศึกษาจะเป็นผู้ควบคุมกำกับและจัดการต่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง (Brockett & Donaghy, 2011) ที่สำคัญอาจารย์ต้องเชื่อว่านักศึกษาทุกคนมีศักยภาพและสามารถพัฒนาได้ ความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองเป็นคุณลักษณะที่มีในตัวนักศึกษาแต่ละคนแต่อาจมีไม่เท่ากันขึ้นอยู่กับสถานการณ์การเรียนรู้ โดยนักศึกษาที่มีความพร้อมมากจะสามารถเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองได้มากกว่านักศึกษาที่มีความพร้อมน้อยกว่า นักศึกษาที่มีการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองได้ดีจะเห็นคุณค่าของเวลาในการแสวงหาความรู้โดยอิสระ มีความเป็นตัวของตัวเองสูง มีความสามารถในการเลือกทรัพยากรการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม ส่งผลต่อความสามารถในการแสวงหาความรู้และเพิ่มขีดความสามารถในการเรียนรู้ ตลอดจนส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีตามมา (Fisher, King & Tague, 2001) นักศึกษาที่มีความพร้อมที่จะเรียนรู้แบบชี้นำตนเองได้จะต้องมีลักษณะสำคัญคือ เปิดโอกาสต่อการเรียนรู้ มีมโนคติต่อการเป็นผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพ มีความคิดริเริ่มและมีอิสระในการเรียนรู้ ยอมรับในสิ่งที่เกิดขึ้นจากการเรียนรู้ของตนเอง รักในการเรียน มีความคิดสร้างสรรค์ มองอนาคตในแง่ดี มีความสามารถในการใช้ทักษะทางการศึกษาและการเรียนรู้ในการแก้ปัญหา (Guglielmino, 2008; แสงเดือน เจริญนิม และคณะ, 2555) จากการศึกษาพบว่านักศึกษาที่มีการเรียนรู้แบบชี้นำตนเองเป็นผู้ที่มีผลสำเร็จทางการเรียนสูง ด้วยเหตุผลที่ว่าเมื่อนักศึกษาสามารถกำกับตนเองจะมีความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเอง มีการควบคุมพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รู้ว่าควรใช้วิธีใดในการเรียนรู้ มีการจูงใจตนเองเพื่อให้บรรลุเป้าหมายได้ (Winne, 1997) จะเห็นว่าการกำกับตนเองมีผลต่อการเรียนรู้ของนักศึกษามากเนื่องจากนักศึกษามีความกระตือรือร้น มีการรู้คิดเพื่อให้ปฏิบัติการเรียนรู้ของตนเองได้สำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้

การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (problem-based learning) เป็นการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอีกวิธีหนึ่งที่มีกระบวนการให้นักศึกษาได้มีการศึกษาเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง โดยมุ่งให้นักศึกษามีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ จัดการเรียนการสอนเป็นกลุ่มย่อย มีโจทย์ปัญหาสถานการณ์ (scenario) เป็นตัวกระตุ้นให้นักศึกษาได้คิดวิเคราะห์และตั้งวัตถุประสงค์การเรียนรู้ด้วยตนเอง (Savery, 2006; Dolmans, Grave, Wolthagen, & Vleuten Van Der, 2005) มีการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ด้วยการชี้นำตนเองมาแก้ปัญหาตามที่กลุ่มได้มีการตั้งวัตถุประสงค์การเรียนรู้ร่วมกัน ในกระบวนการเรียนรู้มีทั้งหมด 7 ขั้นตอน ได้แก่ การอธิบายคำศัพท์ยาก การระบุปัญหา การระดมสมอง การวิเคราะห์ปัญหา การกำหนดประเด็นการเรียนรู้ การค้นคว้าหาความรู้ด้วยการชี้นำตนเอง (self directed learning) และการรายงานต่อกลุ่ม (Schmidt and Moust, 2000) โดยจะมีอาจารย์ประจำกลุ่มเป็นผู้คอยให้คำปรึกษา ชี้แนวทางและเฝ้าอำนวยความสะดวกและสนับสนุนให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้ทั้งทางด้านเนื้อหาสาระความรู้ที่สำคัญและการพัฒนาทักษะทางด้านการคิดวิเคราะห์ การรับฟัง การโต้แย้งอย่างมีเหตุผลที่เหมาะสม (Race & Brown, 2005 ; Ates & Eryilmaz, 2010) ผู้เรียนจะได้ฝึกการทำงานเป็นทีม ฝึกการเป็นประธาน เลขานุการ สมาชิกทีม มีการศึกษาค้นคว้าด้วยการชี้นำตนเอง สร้างความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ในกลุ่ม สร้างบรรยากาศการเรียนรู้เชิงรุก ตลอดจนการนำเสนอผลการเรียนรู้ต่อกลุ่ม (Alavi, 2002) ในการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเป็นการจัดการเรียนรู้ที่จะสนับสนุนให้นักศึกษามีแรงจูงใจในการเรียนรู้และมีศักยภาพในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองโดยอิสระในขั้นตอนของการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเองจากแหล่งข้อมูลที่

หลากหลายเพื่อค้นหาคำตอบตามที่ได้ตั้งสมมติฐานไว้ (Williams & Beattie, 2008) ซึ่งสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ในด้านความรู้ ทักษะทางปัญญา ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ และทักษะในการวิเคราะห์และการสื่อสาร ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิอุดมศึกษาแห่งชาติและลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของสาขาพยาบาลศาสตร์ (สภากาพยาบาล, 2556)

สำนักวิชาพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ มีภารกิจหลักในการจัดการศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต เพื่อสนองความต้องการบุคลากรพยาบาลของประเทศ เน้นการผลิตพยาบาลวิชาชีพที่มีสมรรถนะที่สอดคล้องกับความต้องการด้านสุขภาพของประชาชน มีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและมีการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (problem-based learning) มาอย่างต่อเนื่อง สำหรับในปีการศึกษา 2557 การจัดการเรียนการสอนรายวิชาจริยศาสตร์และกฎหมายวิชาชีพทางสุขภาพสำหรับนักศึกษาพยาบาลศาสตรชั้นปีที่ 3 จำนวน 67 คน ทีมผู้ร่วมสอนมีความเห็นร่วมกันว่าจะใช้วิธีการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (problem-based learning) ครั้งหนึ่งของรายวิชาโดยเฉพาะในประเด็นจรรยาบรรณวิชาชีพ กฎหมายวิชาชีพ กฎหมายที่เกี่ยวข้องและสิทธิผู้ป่วย โดยใช้เวลา 6 สัปดาห์ เพื่อพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ของนักศึกษาด้วยการชี้นำตนเอง (self directed learning) ทีมผู้วิจัยในฐานะอาจารย์ผู้ร่วมสอนจึงได้จัดทำโครงการวิจัยในชั้นเรียนเรื่องผลสัมฤทธิ์ในการเรียนรู้แบบชี้นำตนเองโดยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน สำหรับนักศึกษาพยาบาล มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ ในขณะที่มีการสอนรายวิชาจริยศาสตร์และกฎหมายวิชาชีพทางสุขภาพ ซึ่งทีมผู้วิจัยหวังว่าจะช่วยในการเสริมสร้างสมรรถนะและความสามารถในการเรียนรู้แบบชี้นำตนเองของนักศึกษาเพื่อปลูกฝังทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเองต่อไปได้เป็นอย่างดี

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความสามารถในการเรียนรู้แบบชี้นำตนเองของนักศึกษาพยาบาลศาสตรชั้นปีที่ 3 มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์
2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการเรียนรู้แบบชี้นำตนเองของนักศึกษาพยาบาลศาสตรชั้นปีที่ 3 มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ก่อนและหลังจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานในรายวิชาจริยศาสตร์และกฎหมายวิชาชีพทางสุขภาพ
3. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาต่อการเรียนรู้แบบชี้นำตนเองระหว่างการเรียนการสอนแบบบรรยายในรายวิชาจริยศาสตร์และกฎหมายวิชาชีพทางสุขภาพ กับการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน
4. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการเรียนรู้แบบชี้นำตนเองและการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาพยาบาลศาสตรชั้นปีที่ 3 มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์

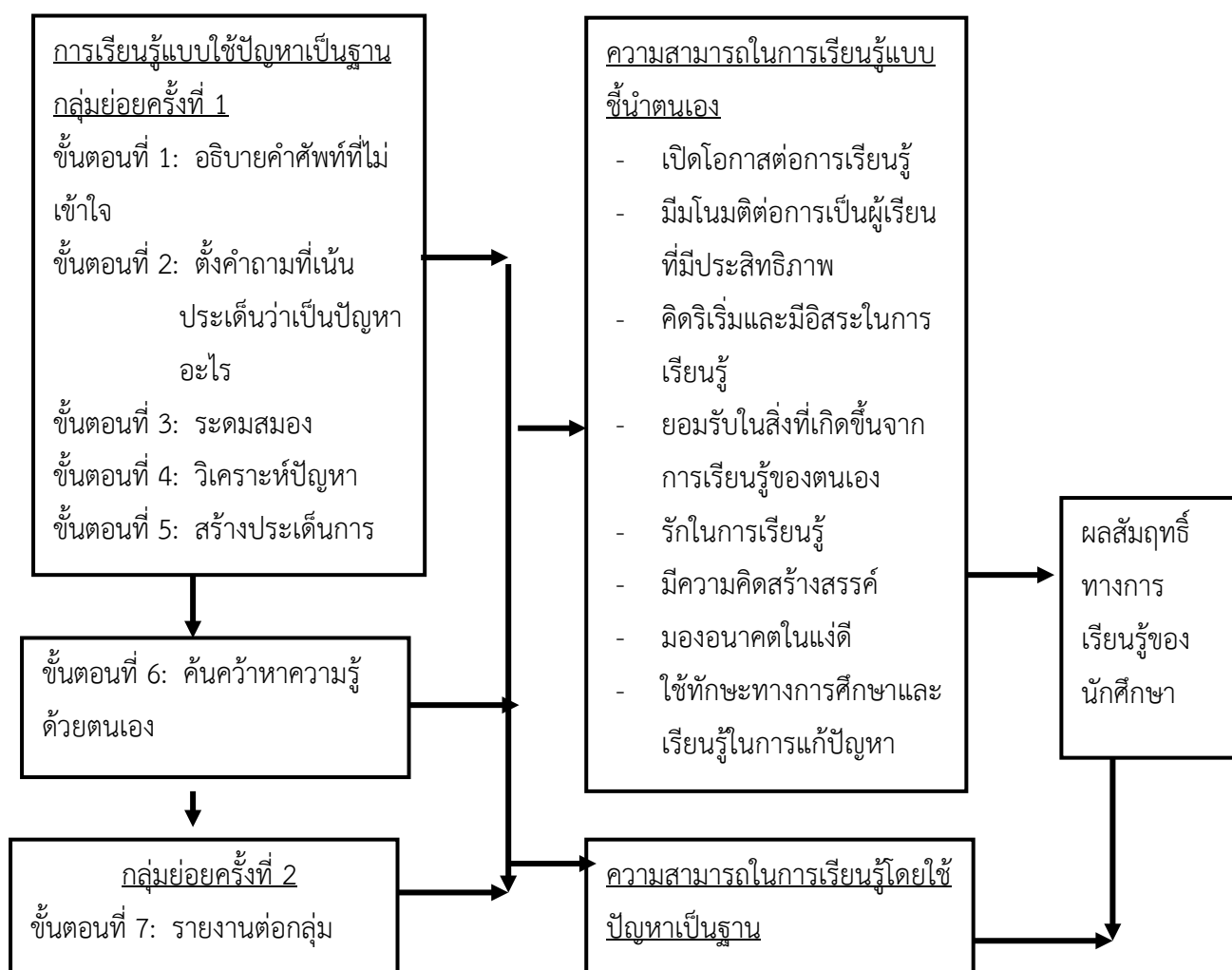
คำถามในการวิจัย

1. ความคิดเห็นของนักศึกษาต่อการเรียนรู้แบบชี้นำตนเองในการสอนแบบบรรยายกับการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานในรายวิชาจริยศาสตร์และกฎหมายวิชาชีพทางสุขภาพเป็นอย่างไร
2. ความสามารถในการเรียนรู้แบบชี้นำตนเองของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ชั้นปีที่ 3 เป็นอย่างไร
3. ความสามารถในการเรียนรู้แบบชี้นำตนเองของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ก่อนและหลังจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานในรายวิชาจริยศาสตร์และกฎหมายวิชาชีพทางสุขภาพมีความแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร
4. ความสามารถในการเรียนรู้แบบชี้นำตนเอง และการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ในรายวิชาจริยศาสตร์และกฎหมายวิชาชีพทางสุขภาพมีความสัมพันธ์กันหรือไม่ อย่างไร

กรอบแนวคิดของการวิจัย

การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานตามแนวคิดของสมิทและมอสท์ (Schmidt and Moust, 2000) ในกระบวนการจัดการเรียนการสอนประกอบด้วยขั้นตอนการเรียนรู้ 7 ขั้นตอน คือ การอธิบายคำศัพท์หรือข้อความที่ไม่เข้าใจ (clarifying unfamiliar terms) การระบุปัญหา (problem definition) การระดมสมอง (brainstorm) การวิเคราะห์ปัญหา (analyzing the problem) การสร้างประเด็นการเรียนรู้ (formulating learning issues) การค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง (self-directed learning) และการนำเสนอข้อมูลผลการศึกษาต่อกลุ่ม (reporting) เป็นรูปแบบการเรียนการสอนแบบกลุ่มย่อย (small group) โดยใช้โจทย์สถานการณ์ปัญหาเป็นเครื่องมือให้นักศึกษาได้มีการอภิปรายโดยนำความรู้เดิมที่มีอยู่และต่อยอดองค์ความรู้ใหม่ที่เฉพาะเจาะจง โดยมีกระบวนการทำงานร่วมกันเป็นทีมในกลุ่มย่อย นักศึกษาต้องรับผิดชอบในการที่จะต้องเรียนรู้ได้ด้วยตนเองและตัดสินใจในการแสวงหาความรู้เพื่อต่อเติมความเข้าใจให้สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น (Ates and Eryilmaz, 2010) โดยมีอาจารย์เป็นผู้คอยสนับสนุน ช่วยเหลือ ให้คำปรึกษาและเฝ้าอำนวยความสะดวกและกระตุ้นให้มีการอภิปรายปัญหาเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่ดียิ่งขึ้น (Race & Brown, 2005) ส่วนนักศึกษาจำเป็นต้องมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ในกลุ่มย่อยของตนเอง ทำการศึกษาค้นคว้าและวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ไปแสวงหาด้วยตนเองในขั้นตอนที่ 6 เพื่อตอบโจทย์วัตถุประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดขึ้นมา นักศึกษาที่เรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานจะได้ฝึกการเรียนรู้แบบชี้นำตนเอง (self directed learning) ในแต่ละขั้นตอน โดยเฉพาะขั้นตอนที่ 6 จะมีความชัดเจนเป็นรูปธรรมมากกว่าขั้นตอนอื่นๆ ซึ่งการประเมินความสามารถของนักศึกษามีความสามารถต่อการเรียนรู้แบบชี้นำตนเองสามารถพิจารณาได้จากแบบประเมินความสามารถต่อการเรียนรู้แบบชี้นำตนเองตามแนวคิดของ Guglielmino ซึ่งจำแนกเป็น องค์ประกอบได้ 8 ด้านคือ การเปิดโอกาสต่อการเรียนรู้ การมีมโนคติของตนเองต่อการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ การคิดริเริ่มและมีอิสระในการเรียนรู้ ความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเอง การรักในการเรียนรู้ การมีความคิดสร้างสรรค์ การมองอนาคตในแง่ดี และความสามารถใช้ทักษะทางการศึกษาและเรียนรู้ในการแก้ปัญหา (แสงเดือน เจริญฉิม และคณะ, 2555) จะเห็นว่าหากนักศึกษาที่เรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานมีคุณลักษณะและความสามารถทั้ง 8 ด้านดังกล่าว ย่อมส่งผลให้เกิด

บรรยากาศการเรียนรู้เชิงรุกในกลุ่มนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ได้เป็นอย่างดี ช่วยให้ผลสำเร็จทางการเรียนเป็นไปในทิศทางที่เสริมซึ่งกันและกัน จากการศึกษาพบว่านักศึกษาที่มีการรับรู้ความสามารถตนเองสูงจะมีการเรียนรู้โดยการกำกับตนเองสูง และนักศึกษาที่มีเกรดเฉลี่ยระดับดีมากมีการเรียนรู้โดยการกำกับตนเองสูงกว่านักศึกษาที่มีเกรดระดับดีและพอใช้ (สุระพรรณ พนมฤทธิ์ ศุภรีใจ เจริญสุข และ นันทิกา อนันต์ชัยพัธนา, 2554) สามารถสรุปเป็นแผนภูมิการวิจัย ได้ดังนี้

ขอบเขตของโครงการวิจัย

การศึกษาผลสัมฤทธิ์ในการเรียนรู้แบบชี้นำตนเองโดยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานสำหรับนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ มุ่งศึกษาเฉพาะในกลุ่มนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ชั้นปีที่ 3 ที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชาการจริยศาสตร์และกฎหมายวิชาชีพทางสุขภาพ ภาคการศึกษาที่ 2/2557 สำนักวิชาพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์

นิยามศัพท์

การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน หมายถึง วิธีการรู้เป็นกลุ่มย่อยที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยมีการใช้ปัญหาสถานการณ์เป็นตัวเริ่มต้นในการเรียนรู้ ประกอบด้วยขั้นตอนการเรียนรู้ 7 ขั้นตอน คือ การอธิบายคำศัพท์หรือข้อความที่ไม่เข้าใจ (clarifying unfamiliar terms) การระบุปัญหา (problem definition) การระดมสมอง (brainstorm) การวิเคราะห์ปัญหา (analyzing the problem) การสร้างประเด็นการเรียนรู้ (formulating learning issues) การค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง (self-directed learning) และการนำเสนอข้อมูลผลการศึกษากลุ่ม (reporting) ผู้เรียนต้องเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่มตามขั้นตอน เพื่อให้ได้มาซึ่งวัตถุประสงค์การเรียนรู้และผลการเรียนรู้ โดยมีอาจารย์ประจำกลุ่มคอยเป็นผู้อำนวยความสะดวกและกระตุ้นการเรียนรู้ของผู้เรียนตามที่คาดหวังไว้

การเรียนรู้แบบชี้นำตนเอง หมายถึง ความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเองของผู้เรียนแต่ละคน สามารถประเมินได้จากองค์ประกอบ 8 ด้านคือ การเปิดโอกาสต่อการเรียนรู้ การมีมโนคติต่อการเป็นผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพ การคิดริเริ่มและมีอิสระในการเรียนรู้ การยอมรับในสิ่งที่เกิดขึ้นจากการเรียนรู้ของตนเอง ความรักในการเรียนรู้ การมีความคิดสร้างสรรค์ การมองอนาคตในแง่ดี และความสามารถใช้ทักษะทางการศึกษาและการเรียนรู้ในการแก้ปัญหา

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา หมายถึง ผลการเรียนรู้ของนักศึกษาโดยภาพรวมในรายวิชา รายวิชาจริยศาสตร์และกฎหมายวิชาชีพทางสุขภาพ ซึ่งประเมินได้จากผลการเรียน (grade) ของนักศึกษาแต่ละคน

นักศึกษาพยาบาล หมายถึง นักศึกษาในหลักสูตรสาขาพยาบาลศาสตร์ ชั้นปีที่ 3 ที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชาจริยศาสตร์และกฎหมายวิชาชีพทางสุขภาพ ภาคการศึกษาที่ 2/2557 สำนักวิชาพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. นักศึกษาได้เข้าร่วมอบรมเชิงปฏิบัติการเสริมความรู้เกี่ยวกับแนวคิดและทักษะในการเรียนรู้แบบ Problem-based learning สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาตนเองในการเรียนแบบ Problem-based learning กับการเรียนรายวิชาอื่นๆ ต่อไปได้
2. นักศึกษาได้พัฒนาศักยภาพของตนเองในการเรียนรู้แบบกลุ่มย่อย การทำงานเป็นทีม การสื่อสาร การคิดวิเคราะห์ การตัดสินใจและการศึกษาเรียนรู้แบบชี้นำตนเอง
3. นำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนานักศึกษาและอาจารย์ในการเรียนการสอนแบบใช้ปัญหาเป็นฐานในรายวิชาต่างๆ ของ สำนักวิชาพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ และนำไปถ่ายทอดข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการจัดอบรมการพัฒนาอาจารย์ใหม่และอาจารย์ที่สนใจในการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ทำให้เกิดประโยชน์ในการพัฒนานักศึกษาให้เป็นผู้มีความสามารถในการเรียนรู้แบบชี้นำตนเอง กำกับตนเองให้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องในชีวิตต่อไป

บทที่ 2

วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem based learning: PBL)

การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem based learning: PBL) เป็นกระบวนการเรียนรู้เชิงรุกที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญที่ฝึกให้นักศึกษามีกระบวนการคิดอย่างเป็นระบบเป็นขั้นตอน สามารถคิดเชื่อมโยงความรู้เดิมและเสริมความรู้ใหม่ได้เป็นอย่างดี ฝึกให้นักศึกษารู้จักคิดวิเคราะห์ อภิปรายด้วยเหตุผลและฝึกความรับผิดชอบในการเรียนรู้ด้วยตนเอง และการทำงานเป็นกลุ่ม โดยเริ่มจากการที่ผู้สอนมีโจทย์ปัญหา (problem หรือ scenario) เป็นตัวกระตุ้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ ตั้งแต่การวิเคราะห์สถานการณ์ การระบุประเด็นปัญหาสำคัญ การระดมสมอง การวิเคราะห์ปัญหาให้เกิดความคิดที่เชื่อมโยงเหตุผลและปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ขณะมีการอภิปรายร่วมกันเพื่อค้นหาสาเหตุและกลไกของการเกิดปัญหาในมิติต่างๆ ให้ครอบคลุม การตั้งประเด็นการเรียนรู้ร่วมกันในกลุ่ม การสืบค้นข้อมูลจากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ และการนำเสนอผลการเรียนรู้ต่อกลุ่ม (Ates and Eryilmaz, 2010; Ozturk, Muslu, & Dicle, 2008) โดยใช้โจทย์ปัญหาสถานการณ์ (Scienario) เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่มย่อย “Scienario เป็นรายละเอียดของสถานการณ์จริงซึ่งประกอบด้วยปรากฏการณ์ใดปรากฏการณ์หนึ่งหรือหลายๆ ปรากฏการณ์ที่ต้องการคำอธิบายเพื่อทำความเข้าใจ” อาจจัดทำในรูปแบบของสถานการณ์บรรยาย คำสนทนา ภาพประกอบ สถานการณ์กรณีศึกษา ดังที่ Barell (2007) กล่าวว่า โจทย์สถานการณ์ คือ เรื่องราวที่ยังไม่สามารถอธิบายหรือแก้ปัญหาด้วยความรู้ขณะนั้น โจทย์สถานการณ์จึงเป็นสิ่งที่ทำให้เกิดความสงสัย ทำลายในการสืบค้นข้อมูลเพื่อหาคำตอบหรือคำอธิบายเพื่อตอบประเด็นปัญหาที่สงสัย ดังนั้นนักศึกษาจะมีคำถามเกิดขึ้นหลังจากได้อ่านโจทย์สถานการณ์ร่วมกัน โจทย์สถานการณ์ (Scienario) จะต่างจากแบบฝึกหัดที่อาจารย์กำหนดให้ โดยโจทย์สถานการณ์จะไม่ใช้คำถามที่สามารถตอบโจทย์ได้ทันที แต่เป็นเรื่องราวที่มีความสัมพันธ์กับสถานการณ์จริงที่ต้องการการอธิบาย การทำความเข้าใจ ตกลงใจ ตัดสินใจ การอภิปรายโต้แย้งเพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ลุ่มลึกยิ่งขึ้นหรือคาดคะเนสมมติฐานที่จะนำไปสู่การกำหนดประเด็นการเรียนรู้ การแสวงหาความรู้และการนำเสนอผลการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ในขั้นตอนต่อไป

กระบวนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem based learning: PBL) มีการจัดการเรียนเป็นกลุ่มย่อย แต่ละกลุ่มประกอบด้วยสมาชิก 8 - 10 คน ผู้เรียนต้องรับผิดชอบตอบทบทวนหน้าที่ โดยจะมีการเลือกประธาน เลขานุการ ในกลุ่มขึ้น โดยอาจารย์ประจำกลุ่มจะมีการจัดเตรียมโจทย์สถานการณ์สำหรับนักศึกษา และเตรียมสื่อที่ใช้ในการเรียนการสอน การเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานมีขั้นตอนการเรียนรู้อย่างเป็นระบบทั้ง 7 ขั้นตอน (7-step) ได้แก่ การอธิบายคำศัพท์หรือข้อความที่ไม่เข้าใจ (clarifying unfamiliar terms) การระบุ/ตั้งปัญหา (problem definition) การระดมสมอง (brainstorm) การวิเคราะห์ปัญหา (analyzing the problem) การสร้างประเด็นการเรียนรู้ (formulating learning issues) การค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง (self-directed learning) และการรายงานผลการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองต่อกลุ่ม (reporting) (Race & Brown, 2005) ในแต่ละขั้นตอนจะมีประธานจะเป็นผู้นำในการกำกับ ควบคุม กระตุ้น

กลุ่มและสรุปประเด็นสำคัญๆ จากความคิดเห็นของสมาชิกกลุ่ม โดยมีอาจารย์ประจำกลุ่มจะทำบทบาทเป็นผู้เอื้ออำนวย เป็นที่ปรึกษาเพื่อให้นักศึกษาได้เรียนรู้อย่างเต็มที่ คอยกระตุ้นให้นักศึกษามีส่วนร่วมในกระบวนการกลุ่มอย่างทั่วถึงและราบรื่น ดูแลให้มีการอภิปรายครอบคลุมเนื้อหาและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้ในแต่ละโจทย์ปัญหา (problem หรือ scenario) ตลอดจนมีการเตรียมข้อมูลและแหล่งเรียนรู้ให้นักศึกษาได้ศึกษาค้นคว้าได้เป็นอย่างดี (Azer, 2009) การเรียนรู้แบบนี้ มุ่งเน้นพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ การตัดสินใจ การทำงานเป็นทีมในกระบวนการเรียนรู้ และพัฒนานักศึกษาให้สามารถเรียนรู้โดยการชี้แนะตนเองซึ่งนักศึกษาจะได้ฝึกฝนการเสริมสร้างองค์ความรู้ใหม่โดยผ่านกระบวนการคิดด้วยการแก้ปัญหาอย่างมีความหมาย ส่งเสริมให้นักศึกษาได้ฝึกการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ในกระบวนการกลุ่มเมื่อมีการอภิปรายที่โต้แย้งเกิดขึ้น (Dolmans, Grave, Wolfhagen & Vleuten 2005)

ลักษณะของการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานมีลักษณะที่สำคัญคือ เป็นการเรียนรู้แบบกลุ่มย่อย ใช้กระบวนการกลุ่มในการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การเรียนรู้ อาจารย์ทำบทบาทเป็นผู้คอยเอื้ออำนวยความสะดวกให้การเรียนรู้ของนักศึกษาเกิดประสิทธิภาพยิ่งขึ้น มีโจทย์สถานการณ์เป็นตัวกระตุ้นการเรียนรู้ ผลของการจัดการเรียนการสอนแบบใช้ปัญหาเป็นฐานต่อการพัฒนาศักยภาพของนักศึกษาคือ เกิดความตระหนักรู้จากการฟังแบบคิดวิเคราะห์ ทักษะการประเมินตนเอง การจัดการปัญหา การวางแผนการทำงาน การจัดการต่อความเปลี่ยนแปลง การคิดอย่างมีเหตุผล คิดแบบวิจารณ์ญาณและคิดสร้างสรรค์ (Newman, 2005)

การศึกษาของประภาศรี พรหมประกาย และ ศิวาพร ธุระงาน (2552) ได้ทำการวิจัยกรณีศึกษาการจัดการกระบวนการเรียนรู้โดยใช้ทีมเป็นฐานและการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานในการเสริมสร้างมาตรฐานผลการเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 (TQF) ผลการศึกษาพบว่า ความพึงพอใจต่อกระบวนการสอนแบบใช้ทีมเป็นฐานและการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานในการเสริมสร้างมาตรฐานผลการเรียนรู้ตามกรอบ TQF มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทั้ง 5 ด้าน นอกจากนี้การสอนโดยใช้ทีมเป็นฐานและการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน มีส่วนเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตในด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบมากที่สุด

การศึกษาของ เกียรติกำจร กุศล เสาวลักษณ์ วงศ์นาถ และจุไร จเรประพาส (2551) ผลการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ปัญญเป็นฐานต่อความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณ์ญาณของนักศึกษาพยาบาลในรายวิชาปฏิบัติการพยาบาลเด็กและวัยรุ่นพบว่า นักศึกษามีค่าคะแนนเฉลี่ยของคุณลักษณะและทักษะการคิดอย่างมีวิจารณ์ญาณโดยภาพรวมภายหลังการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐานสูงกว่าก่อนการเรียนโดยใช้ปัญหาเป็นฐานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะเห็นว่าการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐานสามารถพัฒนาทักษะต่างๆ ของนักศึกษาได้เป็นอย่างดี และสอดคล้องกับการศึกษาของ Ozturk, Muslu and Dicle (2008) ที่ทำการศึกษาเปรียบเทียบความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณ์ญาณของนักศึกษาพยาบาลที่เรียนแบบใช้ปัญญเป็นฐานกับการเรียนแบบปกติ พบว่า นักศึกษากลุ่มที่เรียนแบบใช้ปัญญเป็นฐานมีความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณ์ญาณสูงกว่ากลุ่มที่มีการเรียนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สำหรับด้านที่เห็นถึงความแตกต่างอย่างชัดเจนคือ การสืบค้นข้อมูลเพื่อหาความจริงและการเปิดใจรับสิ่งต่างๆ นอกจากนี้พบว่าการเรียนรู้แบบใช้ปัญญเป็นฐานทำให้นักศึกษากระตือรือร้นและเรียนรู้ด้วยการชี้แนะตนเอง มีความสามารถในการ

คิดแบบมีวิจารณญาณ ทนต่อการรับฟังความคิดเห็นที่โต้แย้งของเพื่อนที่แตกต่างกันได้ดีและสามารถประเมินความคิดที่ขัดแย้งได้ก่อนจะได้ข้อสรุปของกลุ่ม

การศึกษาของ ลดาพร ทองสง และ นิสารัตน์ โห้โก๋ (2550) เกี่ยวกับปัจจัยคัดสรรที่มีความสัมพันธ์กับลักษณะการเรียนรู้ด้วยตนเองในการเรียนแบบใช้ปัญหาเป็นหลัก วิชาการศึกษาพยาบาลเด็กของนักศึกษาวิทยาลัยพยาบาลเกื้อการุณย์ ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาพยาบาลมีลักษณะการเรียนรู้ด้วยตนเองอยู่ในระดับปานกลาง ปัจจัยคัดสรรที่มีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับลักษณะการเรียนรู้ด้วยตนเองในการเรียนแบบใช้ปัญหาเป็นหลัก วิชาการศึกษาพยาบาลเด็ก ได้แก่ ปัจจัยความพึงพอใจต่อการเรียนการสอนแบบใช้ปัญหาเป็นฐาน ด้านการรับรู้ประโยชน์ ด้านการรับรู้ความรู้สึกลึกซึ้งมีคุณค่าในตนเอง ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการเตรียมความพร้อมต่อการสอน ด้านระยะเวลา ด้านอาจารย์ผู้สอนและด้านผลการเรียน เมื่อวิเคราะห์การถดถอยพหุพบว่า ปัจจัยด้านการรับรู้ประโยชน์ ด้านการรับรู้ความรู้สึกลึกซึ้งมีคุณค่าในตนเอง ด้านการเตรียมความพร้อมต่อการสอน และด้านอาจารย์ผู้สอน เป็นปัจจัยคัดสรรที่สำคัญในการอธิบายลักษณะการเรียนรู้ด้วยตนเองในการเรียนแบบใช้ปัญหาเป็นหลักวิชาการศึกษาพยาบาลเด็กของนักศึกษาวิทยาลัยพยาบาลเกื้อการุณย์

แนวคิดการเรียนรู้แบบชี้นำตนเอง (Self directed learning)

ปัจจุบันการเรียนการสอนแบบชี้นำตนเองได้รับความสนใจอย่างกว้างขวาง เนื่องจากเป็นการเรียนรู้ที่เน้นการเรียนรู้เชิงรุก เริ่มจากการให้นักศึกษามีความริเริ่มในการวิเคราะห์และตัดสินใจว่าต้องการเรียนรู้สิ่งใด ทำให้เกิดความตั้งใจอยากเรียนรู้อันเกิดจากแรงขับภายในของแต่ละบุคคลให้เหมาะสมกับความต้องการของแต่ละบุคคล มีการกำหนดเป้าหมายของการเรียนรู้ รวมทั้งระบุวิธีการค้นคว้า เลือกแหล่งข้อมูลที่จะศึกษาที่จะนำไปสู่ความสำเร็จและสามารถตรวจสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้ นักศึกษาจะเป็นผู้ควบคุมกำกับและจัดการการเรียนรู้ด้วยตนเอง (Brockett & Donaghy, 2011) กิจกรรมส่วนใหญ่เกิดขึ้นจากการคิด การตัดสินใจของนักศึกษา ทำให้นักศึกษามีความเป็นตัวของตัวเอง มีความเป็นอิสระ และสามารถควบคุมการเรียนรู้ของตนเองได้ (Guglielmino, 2008)

โนลส์ (Knowles, 1975 อ้างใน แสงเดือน เจริญฉิม และคณะ, 2555) ได้ให้ความหมายของการเรียนรู้แบบชี้นำตนเอง (Self directed learning) ว่าเป็นกระบวนการคิดริเริ่มการเรียนเอง โดยทำการวินิจฉัยความต้องการในการเรียนของตนเอง กำหนดเป้าหมายและสื่อการเรียน ติดต่อกับบุคคลอื่น หาแหล่งความรู้ เลือกใช้ยุทธวิธีการเรียนรู้ เสริมแผนการเรียนรู้และประเมินผลการเรียนรู้ของตนเอง กระบวนการดังกล่าวทำให้นักศึกษาเรียนรู้ได้ดีกว่าการรอให้ผู้อื่นบอกหรือกำหนดให้ เพราะนักศึกษามีจุดมุ่งหมายชัดเจน มีแรงจูงใจสูง เรียนรู้อย่างตั้งใจ สามารถนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ได้ สามารถพัฒนาความเป็นตัวเอง มีอิสระในการเรียน และจะมีความรับผิดชอบต่อการเรียนเพิ่มขึ้น ตลอดจนทำให้นักศึกษาสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาได้ ดังนั้นการเรียนรู้แบบชี้นำตนเองจึงเป็นกระบวนการต่อเนื่องตลอดชีวิต

การเรียนรู้แบบชี้นำตนเอง (Self directed learning) เป็นการเรียนรู้ที่ผู้สอนสามารถยอมรับสภาพความแตกต่างของบุคคลว่ามีศักยภาพและความสามารถที่จะเรียนรู้สิ่งต่างๆ ได้ด้วยตนเอง สามารถตอบสนอง

ความต้องการของผู้เรียนและความสนใจของผู้เรียนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่มีความสุขและเป็นกระบวนการเรียนรู้ในลักษณะที่สอดคล้องกับการดำเนินชีวิตในสังคม จึงเหมาะสมที่จะนำรูปแบบการเรียนรู้แบบชี้นำตนเองไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษา ระดับปัญญาชนได้เป็นอย่างดี (กาญจนา จันทร์ประเสริฐ, 2555) เนื่องจากจะเป็นการสร้างนิสัยและความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตเพื่อให้นักศึกษาดำรงอยู่ในสังคมที่กำลังเปลี่ยนแปลงได้อย่างมีความสุข

ผู้เรียนที่มีความสามารถในการเรียนรู้แบบชี้นำตนเอง ควรมีลักษณะความพร้อมของการเรียนรู้ 8 ด้าน คือ 1) การเปิดโอกาสต่อการเรียนรู้ 2) การมีโมโนมิติของตนเองต่อการเป็นผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพ 3) การมีความคิดริเริ่มและมีอิสระในการเรียนรู้ 4) ด้านการยอมรับในสิ่งที่เกิดขึ้นจากการเรียนรู้ของตนเอง 5) ความรักในการเรียนรู้ 6) การมีความคิดสร้างสรรค์ 7) การมองอนาคตในแง่ดี และ 8) ความสามารถในการใช้ทักษะทางการศึกษาและเรียนรู้ในการแก้ปัญหา (Goglielmino, 1977 อ้างใน แสงเดือน เจริญนิม และคณะ, 2555)

จากการศึกษาของ กาญจนา จันทร์ประเสริฐ (2555) รูปแบบการเรียนรู้แบบนำตนเองโดยใช้ปัญหาเป็นฐานในการสอนวิชาฟิสิกส์วิทยาศาสตร์ชีวภาพ ใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบนำตนเองโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน โดยองค์ประกอบที่สำคัญของการเรียนรู้แบบนำตนเองคือ นักศึกษาต้องเป็นผู้จัดกระบวนการเรียนด้วยตนเอง โดยเริ่มตั้งแต่การวิเคราะห์ความต้องการในการเรียน การกำหนดจุดมุ่งหมายในการเรียน การวางแผนการเรียน การแสวงหาแหล่งวิทยาการและการประเมินผล เน้นให้นักศึกษาเรียนรู้หรือค้นพบความรู้ด้วยตนเอง มีโอกาสคิด ตลอดจนแสดงความคิดเห็นอย่างเสรี มีกระบวนการวิจัย 3 ระยะ คือ ระยะที่ 1 พัฒนารูปแบบการเรียนรู้แบบนำตนเองโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ระยะที่ 2 ทดลองใช้รูปแบบที่พัฒนา และระยะที่ 3 ประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบที่พัฒนา ผลการพัฒนาได้รูปแบบการเรียนรู้แบบนำตนเองโดยใช้ปัญหาเป็นฐานในการสอนวิชาฟิสิกส์วิทยาศาสตร์ชีวภาพ มีองค์ประกอบ 4 ประการคือ 1) หลักการของรูปแบบ 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 3) กระบวนการจัดการเรียนการสอน ประกอบด้วย 8 ขั้นตอนคือ การเตรียมนักศึกษา การเผชิญปัญหา การวิเคราะห์ปัญหา การวางแผน การสืบค้น การสังเคราะห์ การสรุป การประเมินการเรียนรู้ 4) การประเมินผลการวิจัย พบว่า ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่ารูปแบบที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพสามารถใช้ได้ดี

การศึกษาของ แสงเดือน เจริญนิม และคณะ (2555) เกี่ยวกับความสามารถในการเรียนรู้แบบนำตนเองของนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ผลการศึกษาพบว่า นิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูมีความสามารถในการเรียนรู้แบบนำตนเองอยู่ในระดับสูง โดยด้านความสามารถในการใช้ทักษะการศึกษาหาความรู้และทักษะการแก้ปัญหามีค่าเฉลี่ยสูงสุด ด้านความคิดริเริ่มและมีอิสระในการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับต่ำสุด และเมื่อเปรียบเทียบในแต่ละสาขาพบว่ามีความสามารถในการเรียนรู้แบบชี้นำตนเองไม่แตกต่างกัน

การศึกษาของ อารี ภาวสุทธิไพศิฐ ชิตชงค์ นันทนาเนตร และศิริบุญ จงวุฒิเวศย์ (2556) เกี่ยวกับการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองของผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองและเงื่อนไขที่เอื้อต่อการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ผลการศึกษาพบว่า บุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยินมีความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองในระดับสูง และ เงื่อนไขด้านตัวผู้เรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองคือ แรงจูงใจในการเรียน ประสบการณ์เดิมในการเรียน

มนุษย์สัมพันธ์ สุขภาพ และทุนทรัพย์ตามลำดับ เงื่อนไขด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่เอื้อต่อการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองคือ อารมณ์สถานที่ องค์ความรู้ที่ตรงกับเรื่องที่สนใจ สิ่งอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ บรรยากาศผ่อนคลาย มีผู้เชี่ยวชาญอยู่ในสถานที่นั้น และอุปกรณ์สื่อเทคโนโลยี ส่วนเงื่อนไขด้านสังคมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองคือ เพื่อน เพื่อนร่วมงาน กลุ่ม ครอบครัว ครูอาจารย์และผู้คนในชุมชน

การศึกษาของ วิบูลย์ลักษณ์ ปริยาวงศากุล (2555) เกี่ยวกับ ผลของรูปแบบการพัฒนา นักศึกษาพยาบาลด้วยกระบวนการทางจิตตปัญญาศึกษาต่อความพร้อมในการเรียนรู้แบบนำตนเอง เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง เพื่อเปรียบเทียบความพร้อมของนักศึกษาในการเรียนรู้แบบนำตนเองก่อนและหลังการใช้รูปแบบการพัฒนา นักศึกษาพยาบาลด้วยกระบวนการทางจิตตปัญญาศึกษา และเปรียบเทียบความพร้อมของนักศึกษาในการเรียนรู้แบบนำตนเองในกลุ่มที่ใช้รูปแบบการพัฒนา นักศึกษาด้วยกระบวนการทางจิตตปัญญาศึกษาและกลุ่มที่สอนปกติ ผลการศึกษาพบว่า คะแนนความพร้อมในการเรียนรู้แบบนำตนเองของนักศึกษาพยาบาลที่ใช้รูปแบบกระบวนการทางจิตตปัญญาศึกษาโดยรวมพบว่าสูงขึ้น และสูงขึ้นทั้งด้านการจัดการตนเอง ด้านความปรารถนาในการเรียนรู้และด้านการควบคุมตนเอง คะแนนความพร้อมในการเรียนรู้แบบนำตนเองของนักศึกษาพยาบาลที่ใช้รูปแบบกระบวนการทางจิตตปัญญาศึกษาโดยรวมพบว่าสูงกว่าก่อนการใช้รูปแบบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

การจัดการศึกษาในหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต

หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต สำนักวิชาพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ ได้กำหนดมาตรฐานผลการเรียนรู้เป็น 6 ด้าน ที่สอดคล้องกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิอุดมศึกษาแห่งชาติ (สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2552) เพื่อพัฒนาคุณลักษณะบัณฑิตพยาบาลที่พึงประสงค์ ดังนี้คือ มาตรฐานผลการเรียนรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านความรู้ ด้านทักษะทางปัญญา ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ทักษะการปฏิบัติทางวิชาชีพ จะเห็นว่าผลลัพธ์การเรียนรู้ที่สอดคล้องกับเรื่องการเรียนรู้โดยการเรียนรู้แบบนำตนเองของนักศึกษาจะเกี่ยวข้องโดยตรงกับหลายทักษะด้วยกัน ทั้งด้านความรู้ ทักษะทางปัญญา ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบและทักษะการสื่อสาร

การจัดการศึกษาในหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2555) มีความเชื่อเกี่ยวกับศาสตร์ทางการพยาบาล ว่าเป็นศาสตร์ของการปฏิบัติกับชีวิตและสุขภาพของมนุษย์ทุกวัย ทั้งบุคคล ครอบครัว กลุ่มคน และชุมชน ในทุกภาวะสุขภาพ โดยบูรณาการความรู้เชิงประจักษ์จากศาสตร์ทางการพยาบาล ศาสตร์ทางการแพทย์ ศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง งานวิจัย เทคโนโลยี จริยธรรม จรรยาบรรณ กฎหมาย วิชาชีพ ศิลปะการพยาบาล และประสบการณ์ ในการสร้างเสริมสุขภาพ การป้องกันความเจ็บป่วยและการบาดเจ็บ การฟื้นฟูสภาพ การดูแลรักษาพยาบาลผู้เจ็บป่วยและผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาส ตลอดจนผู้ที่อยู่ในวาระสุดท้ายของชีวิต การปฏิบัติการพยาบาลยังรวมถึงการให้ความรู้แก่ผู้ป่วยและประชาชน การให้การปรึกษา การเสริมสร้างพลัง เพื่อให้ผู้ป่วย ครอบครัว และชุมชนสามารถดูแลตนเองและพึ่งพาตนเอง รวมทั้งสามารถปรับตัวอยู่กับภาวะเจ็บป่วยและข้อจำกัดได้อย่างมีคุณภาพชีวิตที่ดีที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้

การศึกษาพยาบาล เป็นกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีสมรรถนะที่จำเป็นต่อการปฏิบัติการพยาบาลในทุกมิติ เอื้ออำนวยให้ผู้เรียนสามารถที่จะนำความรู้ไปประยุกต์ใช้อย่างเหมาะสมสอดคล้องกับบริบทและสภาวะแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา นอกจากนี้จะต้องพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดความรู้รับผิดชอบต่อสังคม มีจิตใจที่จะทำงานเพื่อประโยชน์ของผู้อื่น กระบวนการจัดการเรียนการสอนเน้นการเรียนรู้เชิงรุกเป็นสำคัญ ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมและมีความรับผิดชอบในการเรียนรู้ด้วยตนเอง

วัตถุประสงค์ของหลักสูตร เพื่อผลิตบัณฑิตพยาบาลที่มีคุณลักษณะดังต่อไปนี้

1. มีคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพในการปฏิบัติการพยาบาล
2. มีทักษะในการปฏิบัติการพยาบาลอย่างเป็นองค์รวม ทั้งในมิติของการสร้างเสริมสุขภาพ การป้องกันความเจ็บป่วยและการบาดเจ็บ การดูแลระหว่างเจ็บป่วย และการฟื้นฟูสุขภาพ แก่ผู้ใช้บริการทุกช่วงวัยในทุกภาวะสุขภาพ ภายใต้ขอบเขตกฎหมายวิชาชีพ และสิทธิของผู้ใช้บริการ
3. มีความรอบรู้ในศาสตร์ทางการพยาบาลและศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง สามารถแสวงหาความรู้และประยุกต์ใช้ความรู้ เพื่อพัฒนาศักยภาพตนเองและพัฒนากิจการปฏิบัติการพยาบาล ได้อย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับบริบททางสังคมและวัฒนธรรมที่หลากหลาย
4. มีความสามารถคิดวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ มีวิจารณ์ญาณและมีเหตุผล ใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ในการแก้ไขปัญหาทางการพยาบาลได้อย่างมีประสิทธิภาพ
5. มีความสามารถในการวิเคราะห์เชิงตัวเลข แปลความหมายของข้อมูล ใช้ภาษาและเทคโนโลยีสารสนเทศในการสื่อสารได้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์
6. มีทักษะในการสร้างสัมพันธภาพ สามารถทำงานเป็นทีม และเป็นหุ้นส่วนกับทีมสหสาขาวิชาชีพ และผู้ใช้บริการ
7. มีภาวะความเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง เพื่อการพัฒนาคุณภาพการพยาบาล รวมทั้งเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านการดูแลสุขภาพตนเอง
8. มีจิตอาสาและสำนึกสาธารณะ ยอมรับความแตกต่างของบุคคล และดำรงไว้ซึ่งขนบธรรมเนียม ประเพณี ศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาของท้องถิ่นและของชาติ มีความรับผิดชอบต่อตนเอง สังคม และวิชาชีพ ในฐานะพลเมืองดีตามระบอบประชาธิปไตย
9. มีแนวคิดในการดำรงชีวิตและการปฏิบัติงานตามหลักธรรมและปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สามารถเผชิญปัญหาและปรับตัวได้อย่างเหมาะสม (หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2555)

ลักษณะรายละเอียดของรายวิชาจริยศาสตร์และกฎหมายวิชาชีพทางสุขภาพ มีประเด็นเนื้อหา ดังนี้คือ ทฤษฎีจริยศาสตร์ หลักการและแนวคิดเกี่ยวกับจริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ กฎหมายวิชาชีพและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง สิทธิผู้ป่วย คุณค่าและการทำความกระจำงของคุณค่า การวิเคราะห์สถานการณ์โดยอาศัยหลักกฎหมายและหลักการตัดสินใจเชิงจริยธรรม พฤติกรรมจริยธรรมของพยาบาล โดยมีเป้าหมายให้นักศึกษามีความรู้ความเข้าใจในทฤษฎีทางจริยศาสตร์ สิทธิผู้ป่วย สิทธิมนุษยชน สิทธิพยาบาล คุณธรรมจริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพการพยาบาล กฎหมายวิชาชีพและกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งวิเคราะห์ประเด็น

ปัญหาทางสุขภาพที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเชิงจริยธรรมและกฎหมาย ตลอดจนนำความรู้ไปใช้ในการประกอบวิชาชีพได้อย่างถูกต้อง โดยมีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

1. อธิบายหลักการ แนวคิดทางจริยธรรมและทฤษฎีทางจริยศาสตร์ได้
2. วิเคราะห์ลักษณะและประเภทของกฎหมายทั่วไป กฎหมายวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ รวมทั้งกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริการทางสุขภาพได้
3. ระบุความสำคัญของศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรม จริยศาสตร์ จรรยาบรรณวิชาชีพ และกฎหมายวิชาชีพและกฎหมายที่เกี่ยวข้องได้
4. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างสิทธิมนุษยชน สิทธิเด็ก สิทธิผู้ป่วยและสิทธิพยาบาลในการให้บริการทางสุขภาพได้
5. อธิบายแนวคิด หลักการ ความสำคัญของคุณค่าและขั้นตอนการทำความกระจ่างของคุณค่า ได้
6. วิเคราะห์ประเด็นปัญหาจริยธรรมในสังคมและในวิชาชีพที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมจริยธรรมของพยาบาล กฎหมายวิชาชีพ และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง และแนวทางเลือกในการตัดสินใจเชิงจริยธรรมได้
7. ออกแบบการจัดโครงการจิตอาสาในการพัฒนาศักยภาพตนเองเพื่อชุมชนและสังคมโดยยึดหลัก PDCA และสะท้อนคุณค่าของตนเองจากการทำโครงการจิตอาสาและวิเคราะห์ Impact จากผลการจัดโครงการได้
8. ประเมินตนเองถึงความตรงต่อเวลา การรักษาระเบียบวินัย ซื่อสัตย์ เสียสละและมีความรับผิดชอบต่อการกระทำของตนเอง ตลอดจนปฏิบัติงานเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้อื่นได้

สำหรับการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาจริยศาสตร์และกฎหมายวิชาชีพทางสุขภาพ แก่นักศึกษาพยาบาลศาสตรบัณฑิตในชั้นปีที่ 3 เป็นรายวิชาทฤษฎีซึ่งอยู่ในหมวดวิชาชีพ มีจำนวน 0.5 หน่วยยูนิต คิดเป็นจำนวนเวลาในการเรียนการสอน 24 ชั่วโมง/ภาคการศึกษา โดยจะจัดการเรียนการสอนสัปดาห์ละ 2 ชั่วโมงเป็นเวลา 12 สัปดาห์ สำหรับในภาคการศึกษาที่ 2/2557 ได้มีการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานคิดเป็นร้อยละ 50 ของจำนวนชั่วโมงในรายวิชาคือ 12 ชั่วโมง ใช้เวลาทั้งสิ้น 6 สัปดาห์

ในการประเมินผลการเรียนรู้ของรายวิชาใช้วิธีการสอบกลางภาคและสอบปลายภาคคิดเป็นร้อยละ 80 การจัดโครงการจิตอาสาเชิงจริยธรรม/เชิงวิชาชีพ เป็นรายกลุ่มร้อยละ 10 ความสามารถในการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน และการนำเสนอประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ เชิงจริยธรรมและเชิงกฎหมาย เป็นรายบุคคลร้อยละ 10

การให้เกรดและเกณฑ์การตัดสิน 1) นักศึกษาต้องมีเวลาเรียนไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 และต้องส่งงานตามกำหนด 2) การประเมินผลโดยพิจารณาคะแนนจากเกณฑ์มากกว่าร้อยละ 60 ถือว่าสอบผ่าน นำคะแนนที่ได้มากกว่าหรือเท่ากับร้อยละ 60 มาประเมินผลแบบอิงกลุ่ม โดยให้ระดับคะแนนตั้งแต่ A, B⁺, B, C⁺, C, D⁺ D และ F

จากการศึกษาของ กนกวรรณ ตันตระกูลและคณะ (2554) ทำการวิจัยประเมินหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต โดยยึดรูปแบบการประเมินแบบ CIPP Model ผลการวิจัยพบว่า 1) จุดเด่นคือเป็น

หลักสูตรที่มีความทันสมัย และเนื้อหาวิชามีการปรับปรุงให้สอดคล้องกับบริบทการเปลี่ยนแปลงทางสุขภาพ 2) วัตถุประสงค์ของหลักสูตรเน้นความรู้และทักษะเชิงวิชาชีพ 3) ปัจจัยนำเข้า ด้านผู้เรียน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีภูมิลำเนาอยู่ภาคใต้มากที่สุด ผลการเรียนรู้ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายเฉลี่ยเท่ากับ 2.88 ผู้เรียนชอบเรียนแบบการเชื่อมโยงภาพทำให้เกิดความเข้าใจมากขึ้น นักศึกษาพึงพอใจต่อสมรรถนะของอาจารย์ในด้านการจัดการเรียนการสอนและการให้คำปรึกษาอยู่ในระดับสูง ทรัพยากรในห้องปฏิบัติยังมีไม่เพียงพอต่อการฝึกปฏิบัติ แหล่งฝึกภาคปฏิบัติมีความเหมาะสมหลากหลายของผู้รับบริการ 4) การบริหารหลักสูตร มีคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งด้านการประเมินและปรับปรุงหลักสูตรและด้านระบบการคัดเลือกนักศึกษา ความคิดเห็นด้านการจัดการเรียนการสอน โดยรวมอยู่ในระดับสูง รูปแบบการเรียนการสอนที่ใช้มากที่สุด คือ การบรรยาย รองลงมาได้แก่ การเรียนรู้ด้วยตนเอง และการฝึกปฏิบัติในสถานการณ์จริง

บทที่ 3

การดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยชั้นเรียน (Classroom research) เป็นการวิจัยแบบกึ่งทดลอง (A pretest-posttest quasi experimental research) เพื่อศึกษาความสามารถในการเรียนรู้แบบชี้นำตนเองของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ชั้นปีที่ 3 มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ เปรียบเทียบความสามารถในการเรียนรู้แบบชี้นำตนเองของนักศึกษา ก่อนและหลังการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาต่อการเรียนรู้แบบชี้นำตนเองระหว่างการจัดการเรียนการสอนแบบบรรยายกับการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน และเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการเรียนรู้แบบชี้นำตนเอง และการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาพยาบาลในรายวิชาจริยศาสตร์และกฎหมายวิชาชีพทางสุขภาพ สถานที่ในการทำการวิจัยคือ ห้องเรียน อาคารเรียนรวม มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ จ. นครศรีธรรมราช

โดยบทนี้จะเป็นการนำเสนอรายละเอียดของประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ลักษณะแบบสอบถาม การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ ชั้นปีที่ 3 ที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชา NUR-313 จริยศาสตร์และกฎหมายวิชาชีพทางสุขภาพ ในภาคการศึกษาที่ 2/2557 จำนวน 67 คน การเลือกกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยใช้วิธีการสอบถามความสมัครใจของนักศึกษาในการที่จะยินดีเข้าร่วมโครงการวิจัย และสามารถเข้าร่วมโครงการวิจัยได้อย่างต่อเนื่อง และขอความร่วมมือจากนักศึกษาในการเตรียมความพร้อมโดยการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการในการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานให้แก่ นักศึกษาทุกคนที่เข้าร่วมโครงการ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. คู่มือสำหรับอาจารย์ประจำกลุ่มและคู่มือสำหรับนักศึกษาในการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน โจทย์ปัญหาสถานการณ์ที่ใช้ประกอบการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน แบบประเมินตนเองและเพื่อน แบบประเมินอาจารย์ประจำกลุ่ม และแบบประเมินโจทย์ปัญหาสถานการณ์ ตลอดจนแบบประเมินความสามารถในการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

2. แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ อายุ เพศ ผลการเรียนเฉลี่ย ม. ปริญญา ผลการเรียนเฉลี่ยสะสม และแหล่งข้อมูลการค้นคว้าความรู้ด้วยตนเองของนักศึกษา

3. แบบสอบถามเพื่อประเมินความสามารถในการเรียนรู้แบบชี้นำตนเอง ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือประเมินความสามารถในการเรียนรู้แบบชี้นำตนเองตามแนวคิดของ Guglielmino ซึ่งเป็นเครื่องมือที่ผู้วิจัยดัดแปลงจากของ แสงเดือน เจริญนิม และคณะ (2555) ประกอบด้วยองค์ประกอบ 8 ด้าน คือ การเปิดโอกาสต่อการเรียนรู้ การมีมโนคติต่อการเป็นผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพ การมีความคิดริเริ่มและมีอิสระในการเรียนรู้ ด้านการ

ยอมรับในสิ่งที่เกิดขึ้นจากการเรียนรู้ของตนเอง ความรักในการเรียนรู้ การมีความคิดสร้างสรรค์ การมองอนาคตในแง่ดี และความสามารถในการใช้ทักษะทางการศึกษาและเรียนรู้ในการแก้ปัญหา ผู้วิจัยได้นำเครื่องมือความสามารถในการเรียนรู้แบบชี้แนะตนเองไปหาค่าความเชื่อมั่นได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.91 ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 70 ข้อ มี 5 ระดับ ลักษณะเป็นข้อความทั้งข้อความเชิงบวกและเชิงลบ ประกอบด้วยข้อคำถามในเชิงบวกจำนวน 61 ข้อ และข้อคำถามในเชิงลบ จำนวน 9 ข้อ

	ข้อความที่เป็นด้านบวก	ข้อความที่เป็นด้านลบ
เห็นด้วยมากที่สุด/ปฏิบัติบ่อยครั้ง	5	1
เห็นด้วยมาก/ ปฏิบัติค่อนข้างบ่อย	4	2
เห็นด้วยปานกลาง/ ปฏิบัติบางครั้ง	3	3
เห็นด้วยเล็กน้อย/ ปฏิบัตินานๆ ครั้ง	2	4
ไม่เห็นด้วย/ ไม่มีการปฏิบัติ	1	5

เกณฑ์การประเมินระดับความเห็น/ การปฏิบัติ ได้แบ่งเป็น 5 ระดับ ดังมีรายละเอียดดังนี้คือ

ค่าเฉลี่ย	4.51-5.00	=	สูงมาก
ค่าเฉลี่ย	3.51-4.50	=	สูง
ค่าเฉลี่ย	2.51-3.50	=	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	1.51-2.50	=	น้อย
ค่าเฉลี่ย	0.01-1.50	=	น้อยมาก

4. แบบประเมินการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เป็นแบบประเมินความสามารถของนักศึกษาพยาบาลรายบุคคลโดยอาจารย์ประจำกลุ่มเป็นผู้ประเมินภายหลังสิ้นสุดการเรียนรู้ในแต่ละโจทย์สถานการณ์ มีจำนวน 5 ข้อ คือ ทักษะในการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน กระบวนการกลุ่มและการมีส่วนร่วม ทักษะการสื่อสาร การเตรียมตัวและการศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง และความสามารถโดยภาพรวม เป็นแบบมาตราประมาณค่ามี 4 ระดับ คือ ดีมาก ดี ปานกลาง ปรับปรุง

5. แบบสอบถามปลายเปิด เป็นการสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาเป็นรายกลุ่ม มีจำนวน 5 ข้อ ทำการสอบถามหลังสิ้นสุดการเรียนการสอนแบบใช้ปัญหาเป็นฐาน โดยมีประเด็นเกี่ยวกับ 1) การมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น 2) สิ่งที่ได้เรียนรู้เพิ่มเติมจากการเรียนแบบ PBL 3) การเรียนแบบ PBL ช่วยพัฒนาความสามารถในการเรียนรู้แบบชี้แนะตนเอง 4) การเรียนรู้แบบ PBL ช่วยพัฒนาความสามารถในการเรียนรู้แบบชี้แนะตนเองมากน้อยเพียงใดเมื่อเทียบกับการเรียนการสอนแบบอื่นในรายวิชา จริยศาสตร์และกฎหมาย วิชาชีพทางสุขภาพ และ 5) ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

การพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยได้มีการทำการขออนุญาตการทำวิจัยในมนุษย์ ผ่านคณะกรรมการจริยธรรมการทำวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ ก่อนที่จะดำเนินการวิจัยกับกลุ่มตัวอย่าง โดยก่อนเก็บข้อมูลผู้วิจัยได้ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัย ประโยชน์ที่กลุ่มตัวอย่างจะได้รับ สิทธิที่จะตอบรับหรือปฏิเสธการเข้าร่วมวิจัย และในระหว่างการวิจัยกลุ่มตัวอย่างสามารถถอนตัวออกจากการวิจัยได้ตลอดเวลา โดยไม่ต้องให้เหตุผลหรือคำอธิบายใดๆ ข้อมูลที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างจะนำเสนอในภาพรวมใช้เฉพาะเพื่อการวิจัยในครั้งนี้เท่านั้น เมื่อกลุ่มตัวอย่างยินดียินดีเข้าร่วมการวิจัยก็ให้เซ็นชื่อยินยอมในใบปะหน้าของแบบสอบถามและให้ตอบแบบสอบถามที่ได้แจกให้ทุกคน หากไม่เข้าร่วมวิจัยก็ไม่ต้องตอบแบบสอบถามและผู้วิจัยจะขอเก็บแบบสอบถามคืน

การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ก่อนเก็บข้อมูลผู้วิจัยทำการพิทักษ์สิทธิต่อกลุ่มตัวอย่าง โดยการขออนุญาตการทำวิจัยในมนุษย์ ผ่านคณะกรรมการจริยธรรมการทำวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์
2. ขอความร่วมมือในการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เพื่อปูพื้นฐาน สร้างความเข้าใจถึงรูปแบบวิธีการเรียนการสอน บทบาทครูผู้สอนและบทบาทนักศึกษาในแต่ละขั้นตอนทั้ง 7 ขั้นตอนแก่ทีมอาจารย์ผู้สอนและนักศึกษาในกลุ่มตัวอย่างก่อนจัดให้มีการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน
3. แจ้งวัตถุประสงค์ในการศึกษาผลสัมฤทธิ์ในการเรียนรู้แบบชี้นำตนเองในการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานสำหรับนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ ให้กลุ่มเป้าหมายรับทราบและยินดียินดีเข้าร่วมในการศึกษา
4. เก็บข้อมูลครั้งแรก ก่อนทำการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานโดยใช้แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป และแบบสอบถามความสามารถในการเรียนรู้แบบชี้นำตนเอง ที่ผู้วิจัยดัดแปลงจากของ แสงเดือน เจริญฉิม และคณะ (2555) จำนวน 70 ข้อ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) ใช้เวลาประมาณ 20 นาที
5. จัดกลุ่มนักศึกษาเป็นกลุ่มย่อยกลุ่มละ 8-9 คน รวมจำนวน 8 กลุ่มด้วยกัน โดยอาจารย์ประจำกลุ่มแต่ละท่านจะรับผิดชอบนักศึกษา 2 กลุ่มย่อย ในการจัดกลุ่มมีการจัดนักศึกษาละกันทั้งเด็กที่มีผลการเรียนเฉลี่ยดีมาก ดี ปานกลางและต่ำ
6. จัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เป็นเวลา 6 สัปดาห์ อย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดการเรียนการสอนโดยใช้สถานการณ์โจทย์ปัญหาจำนวน 3 สถานการณ์ ในแต่ละสถานการณ์ใช้เวลา 2 สัปดาห์ ๆ ละ 2 ชั่วโมง รวมเป็น 4 ชั่วโมง โดยใช้เวลาในการเปิดโจทย์ปัญหาตั้งแต่ ขั้นตอนที่ 1-5 จำนวน 2 ชั่วโมง หลังจากนั้นก็นักศึกษาได้เรียนรู้ด้วยตนเองรายบุคคลเพื่อตอบวัตถุประสงค์การเรียนรู้ ในขั้นตอนที่ 6 นอกชั้นเรียน และใช้เวลาในการปิดโจทย์ปัญหา ขั้นตอนที่ 7 จำนวน 2 ชั่วโมง ทั้ง 3 โจทย์ปัญหา จึงใช้เวลาเรียนแบบใช้ปัญหาเป็นฐานจำนวน 6 สัปดาห์ รวมทั้งสิ้น 12 ชั่วโมง คิดเป็นร้อยละ 50 ของชั่วโมงการจัดการเรียนการสอน รายวิชา จริยศาสตร์และกฎหมายวิชาชีพทางสุขภาพ
7. เก็บข้อมูลครั้งที่สอง หลังจากจบการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานโดยใช้แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป และแบบสอบถามความสามารถในการเรียนรู้แบบชี้นำตนเอง ชุดเดิม ใช้เวลาประมาณ 20 นาที สำหรับแบบ

แบบสอบถามปลายเปิด เป็นการสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาเป็นรายกลุ่ม มีจำนวน 5 ข้อ ทำการสอบถามหลังสิ้นสุดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน โดยให้นักศึกษาทั้งกลุ่มช่วยกันระดมสมอง แสดงความคิดเห็นภายในกลุ่ม ใช้เวลาประมาณ 30 นาที

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ข้อมูลทั่วไปและข้อมูลความสามารถในการเรียนรู้แบบชี้นำตนเองต่อการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ใช้สถิติพรรณนา ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สำหรับการเปรียบเทียบความสามารถในการเรียนรู้แบบชี้นำตนเองต่อการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ก่อนและหลังที่มีการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ pair sample t-test นอกจากนี้ในการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานและการเรียนรู้แบบชี้นำตนเองกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ชั้นปีที่ 3 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ Pearson's product-moment correlation coefficient สำหรับข้อมูลที่ได้จากการสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาโดยใช้แบบสอบถามปลายเปิด ใช้วิธีการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (content analysis)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสามารถในการเรียนรู้แบบชี้นำตนเองของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ชั้นปีที่ 3 มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ เปรียบเทียบความสามารถในการเรียนรู้แบบชี้นำตนเองของนักศึกษาก่อนและหลังการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาต่อการเรียนรู้แบบชี้นำตนเองระหว่างการจัดการเรียนการสอนแบบบรรยายกับการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน และเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการเรียนรู้แบบชี้นำตนเอง และการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาพยาบาลในรายวิชา จริยศาสตร์และกฎหมายวิชาชีพทางสุขภาพ

ผู้ศึกษาเสนอผลการวิจัยออกเป็น 4 ประเด็นต่อไปนี้ คือ 1) ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มเป้าหมาย 2) ความสามารถในการเรียนรู้แบบชี้นำตนเองของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ชั้นปีที่ 3 มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ และความสามารถในการเรียนรู้แบบชี้นำตนเองของนักศึกษาก่อนและหลังการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานในรายวิชา จริยศาสตร์และกฎหมายวิชาชีพทางสุขภาพ 4) ความคิดเห็นของนักศึกษาต่อการเรียนรู้แบบชี้นำตนเองระหว่างการจัดการเรียนการสอนแบบบรรยายกับการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน 5) ความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการเรียนรู้แบบชี้นำตนเองและการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาดังนี้

ส่วนที่ 1 ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป

จากการสอบถามนักศึกษากลุ่มเป้าหมาย จำนวน 67 คน พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 65 คน (ร้อยละ 97) และเพศชาย จำนวน 2 คน (ร้อยละ 3) มีอายุในช่วง 20-21 ปี จำนวน 63 คน (ร้อยละ 94) อายุในช่วง 22-23 ปี จำนวน 4 คน (ร้อยละ 6) ผลการเรียนเฉลี่ยในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายก่อนเข้าเรียนที่มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ >3.50 จำนวน 46 คน (ร้อยละ 68.7) รองลงมามีคะแนนเฉลี่ย 3.01-3.50 จำนวน 19 คน (ร้อยละ 28.4) และมีคะแนนเฉลี่ย 2.50-3.00 จำนวน 2 คน (ร้อยละ 3) ส่วนผลการเรียนเฉลี่ยขณะเรียนที่มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ เท่ากับ 2.50-3.00 จำนวน 41 คน (ร้อยละ 61.2) รองลงมามีคะแนนเฉลี่ยน้อยกว่า 2.50 จำนวน 19 คน (ร้อยละ 28.4) และมีคะแนนเฉลี่ย 3.01-3.50 จำนวน 7 คน (ร้อยละ 10.4) สำหรับการศึกษาเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาส่วนใหญ่ใช้อ่านตำราภาษาไทยจำนวน 32 คน (ร้อยละ 47.8) และค้นคว้าหาความรู้จากฐานข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต จำนวน 35 คน (ร้อยละ 52.2) แสดงดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงข้อมูลทั่วไปของนักศึกษา

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	65	97
หญิง	2	3
อายุ		
20-21 ปี	63	94
22-23	4	6
ผลการเรียนเฉลี่ย (GPA) ม.ปลาย		
2.50-3.00	2	3
3.01-3.50	19	28.3
มากกว่า 3.50 ขึ้นไป	46	68.7
ผลการเรียนเฉลี่ยสะสมเฉลี่ย		
น้อยกว่า 2.50	19	28.4
2.50-3.00	41	61.2
3.01-3.50	7	10.4
แหล่งค้นคว้าในการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษา		
ตำราภาษาไทย	32	47.8
จาก web site	35	52.2

ส่วนที่ 2 ความสามารถในการเรียนรู้แบบชี้นำตนเองของนักศึกษาก่อนและหลังเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

ผลการศึกษาความสามารถในการเรียนรู้แบบชี้นำตนเองของนักศึกษาก่อนและหลังการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน พบว่า ค่าคะแนนเฉลี่ยของคะแนนความสามารถในการเรียนรู้แบบชี้นำตนเองของนักศึกษาอยู่ในระดับสูงทุกด้าน โดยเฉพาะด้านความสามารถในการใช้ทักษะทางการศึกษาและเรียนรู้ในการแก้ปัญหา ก่อนและหลังการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานสูงกว่าด้านอื่นๆ ($\bar{x} = 4.15$, $SD = .46$; $\bar{x} = 4.16$, $SD = .45$) ส่วนด้านการคิดริเริ่มและมีอิสระในการเรียนรู้ก่อนและหลังการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานมีค่าคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{x} = 3.73$, $SD = .39$) ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าคะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความสามารถในการเรียนรู้แบบชี้นำตนเอง ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานของนักศึกษาพยาบาลจำแนกเป็นรายด้าน

ความสามารถในการเรียนรู้ แบบชี้นำตนเอง	Pre-test		Post-test	
	$\bar{x}$	SD.	$\bar{x}$	SD.
-การเปิดโอกาสต่อการเรียนรู้	3.87	0.31	3.90	0.28
-การมีมโนคติต่อการเป็นผู้เรียนที่มี ประสิทธิภาพ	3.88	0.41	4.13	0.38
-การคิดริเริ่มและมีอิสระในการเรียนรู้	3.73	0.39	3.89	0.33
-ความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้	3.87	0.45	4.03	0.38
-ความรักในการเรียนรู้	3.97	0.46	4.05	0.40
-การมีความคิดสร้างสรรค์	3.81	0.38	3.91	0.37
-การมองอนาคตในแง่ดี	3.96	0.38	3.98	0.43
-ความสามารถใช้ทักษะทางการศึกษา และเรียนรู้ในการแก้ปัญหา	4.15	0.46	4.16	0.45
โดยรวม	3.90	0.30	4.00	0.28

ผลการเปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการเรียนรู้แบบชี้นำตนเองของนักศึกษาพยาบาล ก่อนและหลังได้รับการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานโดยภาพรวม พบว่า คะแนนเฉลี่ยความสามารถในการเรียนรู้แบบชี้นำตนเองภายหลังการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานสูงกว่าก่อนการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($t = -2.55, p < .05$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ค่าคะแนนเฉลี่ยด้านมโนคติในการเป็นผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพ ด้านความคิดริเริ่มและมีอิสระในการเรียนรู้ และด้านความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเองหลังการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = -4.56, p < .001$; $t = -3.06, p < .01$; $t = -2.60, p < .05$) ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการเรียนรู้แบบชี้นำตนเองก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานของนักศึกษาพยาบาล

ตัวแปร	Pre-test		Post-test		df	t-test
	$\bar{x}$	SD.	$\bar{x}$	SD.		
-การเปิดโอกาสต่อการเรียนรู้	3.87	0.31	3.90	0.28	66	.76
-การมีมโนคติต่อการเป็นผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพ	3.88	0.41	4.13	0.38	66	-4.56***
-การคิดริเริ่มและมีอิสระในการเรียนรู้	3.73	0.39	3.89	0.33	66	-3.06**
-ความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้	3.87	0.45	4.03	0.38	66	-2.60*
-ความรักในการเรียนรู้	3.97	0.46	4.05	0.40	66	-1.36
-การมีความคิดสร้างสรรค์	3.81	0.38	3.91	0.37	66	-1.54
-การมองอนาคตในแง่ดี	3.96	0.38	3.98	0.43	66	-.29
-ความสามารถใช้ทักษะทางการศึกษาและเรียนรู้ในการแก้ปัญหา	4.15	0.46	4.16	0.45	66	-.26
-โดยรวม	3.90	0.30	4.00	0.28	66	-2.55*

*** $p < .001$, ** $p < .01$, * $p < .05$

ส่วนที่ 3 ความคิดเห็นของนักศึกษาต่อการเรียนรู้แบบชี้นำตนเองระหว่างการจัดการเรียนการสอนแบบบรรยายกับการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานต่างกับการเรียนการสอนแบบบรรยาย มีการเรียนเป็นกลุ่มย่อยโดยมีการฝึกความรับผิดชอบในการทำบทบาทประธานและเลขานุการกลุ่ม ทำให้นักศึกษาได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นกันอย่างเต็มที่ ทุกคนจะต้องช่วยกันแสดงความคิดเห็น ระดมสมอง ฝึกการตั้งคำถาม ประธานให้อิสระในการคิดวิเคราะห์โดยเฉพาะใน step ที่ 2-3 โดยไม่มีการสกัดกั้นความคิดของสมาชิกกลุ่ม ทำใหสมาชิกกลุ่มกล้าพูด กล้าแสดงออก ได้ฝึกการคิดในหลากหลายมุมมอง โดยใช้ความรู้เดิมที่มีอยู่และมาต่อเติมความรู้ใหม่จากกระบวนการกลุ่ม และเมื่อถึง step ที่ 4-5 จะได้ฝึกการคิดแบบวิเคราะห์ คิดเป็นระบบ คิดเชื่อมโยงอย่างมีเหตุผลทำให้เข้าใจประเด็นต่างๆ ที่มีการเสนอภายในกลุ่มชัดเจนขึ้นและได้กำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้ด้วยตนเอง และจากการศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองในขั้นตอนที่ 6 นักศึกษาจะต้องทำการศึกษาค้นคว้ามากขึ้นเพื่อให้ได้ข้อสรุปที่ชัดเจนสามารถนำไปเสนอต่อกลุ่มได้อย่างมั่นใจ โดยนักศึกษามีความคิดเห็นว่า

- “ได้กล้าแสดงออก ฝึกการคิดวิเคราะห์ปัญหาในแต่ละ step”
- “ได้แสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ ไม่มีถูกผิด”
- “การเรียนรู้แบบ PBL ประธานสามารถทำให้นักศึกษาได้แสดงความคิดเห็นกันทุกคน”
- “ได้ฝึกการรับฟังผู้อื่น การแยกแยะข้อมูลของเพื่อนในกลุ่ม”
- “ได้ฝึกการสรุปประเด็นสำคัญให้กระชับและตรงประเด็น”
- “ช่วยให้มีการคิดอย่างเป็นระบบ มีเหตุผล”
- “ช่วยให้คิดวางแผน ระบุปัญหา และตั้งประเด็นการเรียนรู้ได้อย่างเป็นระบบ”
- “นักศึกษาพยายามคิดวิเคราะห์ ดึงความรู้ที่มีอยู่ออกมาในการตอบคำถาม”
- “ได้ตั้งคำถามและค้นหาคำตอบด้วยตนเอง”
- “ใน step ที่ 6 ทำให้ได้เรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายก่อนที่จะสรุปประเด็นสำคัญออกมา”
- “จากการที่มีข้อสงสัย จึงทำให้เราต้องไปศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง”
- “การเรียนรู้แบบ PBL ช่วยพัฒนาการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองได้มาก”
- “ต้องอ่านหนังสือมากกว่าเดิม เพราะต้องสรุปสาระสำคัญด้วยตนเอง”
- “ทำให้นักศึกษาใฝ่รู้ มีความมุ่งมั่นมากขึ้น”
- “ทำงานมี step มีขั้นตอนมากขึ้น”

จากข้อมูลพบว่าความคิดเห็นของนักศึกษาต่อการเรียนรู้แบบชี้นำตนเองในการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานมีความแตกต่างกับการเรียนการสอนแบบบรรยายโดยเฉพาะในด้านการอ่านต้องอ่านมากกว่าเดิม ช่วยใหู้จักการคิดริเริ่ม การตั้งคำถาม การตั้งประเด็นการเรียนรู้ด้วยตนเอง การวางแผนการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองอย่างเป็นระบบ การคิดวิเคราะห์และสรุปผลการศึกษาเพื่อตอบโจทย์ปัญหาสถานการณ์ให้ครอบคลุมมากที่สุด

ส่วนที่ 4 ความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการเรียนรู้แบบชี้นำตนเองและการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา

ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการเรียนรู้แบบชี้นำตนเองและการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาพยาบาล พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีความสัมพันธ์ในระดับปานกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = .60, p < .001$) ส่วนความสามารถในการเรียนรู้แบบชี้นำตนเองมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = .09, p = .46$) ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการเรียนรู้แบบชี้นำตนเองและการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาพยาบาล

ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร	r	p
- ความสามารถในการเรียนรู้แบบชี้นำตนเองกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา	0.09	.46
- ความสามารถในการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา	0.60	.001***

*** $p < .001$

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสามารถในการเรียนรู้แบบชี้นำตนเองของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ชั้นปีที่ 3 มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ เปรียบเทียบความสามารถในการเรียนรู้แบบชี้นำตนเองของนักศึกษา ก่อนและหลังการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาต่อการเรียนรู้แบบชี้นำตนเองระหว่างการจัดการเรียนการสอนแบบบรรยายกับการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน และเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการเรียนรู้แบบชี้นำตนเองและการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาพยาบาลในรายวิชาจริยศาสตร์และกฎหมายวิชาชีพทางสุขภาพ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ ชั้นปีที่ 3 ที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชา NUR-313 จริยศาสตร์และกฎหมายวิชาชีพทางสุขภาพ ในภาคการศึกษาที่ 2/2557 จำนวน 67 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แบบสอบถามความสามารถในการเรียนรู้แบบชี้นำตนเองก่อนและหลังจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหา ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.91 เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามและแบบประเมินความสามารถในการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติทดสอบที่ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สันและวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1) กลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 97 ช่วงอายุ 20-21 ปี ร้อยละ 94 ผลการเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายเฉลี่ย >3.50 ร้อยละ 68.7 ผลการเรียนเฉลี่ยปัจจุบัน 2.50-3.00 ร้อยละ 61.2 นักศึกษาส่วนใหญ่ทำการค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเองจากฐานข้อมูลใน Internet ร้อยละ 52.2 และศึกษาจากตำราภาษาไทย ร้อยละ 47.8

2) คะแนนเฉลี่ยความสามารถในการเรียนรู้แบบชี้นำตนเองอยู่ในระดับสูงทุกด้าน ด้านทักษะการศึกษาหาความรู้และการแก้ปัญหาทั้งก่อนและหลังการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานสูงกว่าด้านอื่นๆ ($\bar{x} = 4.15$, $SD = .46$; $\bar{x} = 4.16$, $SD = .45$) ค่าคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการเรียนรู้แบบชี้นำตนเองหลังการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = -2.55$, $p < .05$) ค่าคะแนนเฉลี่ยด้านการมีมโนคติในการเป็นผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพ ด้านความคิดริเริ่มและมีอิสระในการเรียนรู้และด้านการยอมรับในสิ่งที่เกิดขึ้นจากการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = -4.56$, $p < .001$; $t = -3.06$, $p < .01$; $t = -2.60$, $p < .05$)

3) ความคิดเห็นของนักศึกษาต่อการเรียนรู้แบบชี้นำตนเองในการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานมีความแตกต่างกับการเรียนการสอนแบบบรรยาย โดยเฉพาะในด้านการคิดริเริ่ม การตั้งคำถาม การตั้งประเด็นการเรียนรู้ด้วยตนเอง การวางแผนการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง การวิเคราะห์และสรุปผลการศึกษา

4) ความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีความสัมพันธ์ในระดับปานกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = .60, p < .001$) ส่วนความสามารถในการเรียนรู้แบบชี้นำตนเองมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = .09, p = .46$)

อภิปรายผลการวิจัย

นักศึกษาพยาบาลส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง เนื่องจากธรรมชาติของวิชาชีพต้องใช้ความละเอียดอ่อน เอาใจใส่ในการช่วยเหลือดูแลผู้ป่วยด้วยความเอื้ออาทร มีความเสียสละและมีทัศนคติที่ดีควบคู่กับการใช้องค์ความรู้ทางการพยาบาลและศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเพศหญิงสามารถทำได้ดีอันเนื่องมาจากการได้รับการปลูกฝังจากครอบครัวให้มีการควบคุมอารมณ์ของตนเองและให้มีเมตตาต่อผู้อื่นมาอย่างต่อเนื่องประกอบกับค่านิยมทางสังคมที่มองว่าวิชาชีพการพยาบาลเป็นวิชาชีพของสุภาพสตรี (เกียรติกำจร กุศล, เสาวลักษณ์ วงศ์นาถ, และจุไร จรประพาฬ, 2551) และส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุ 20-21 ปี ซึ่งเป็นวัยผู้ใหญ่ตอนต้นที่มีเป้าหมายต่อการเรียนรู้ที่ชัดเจน ขอบอิสระในการคิดและการแสวงหาความรู้ ดังนั้นการจัดการเรียนรู้ให้แก่นักศึกษาจึงเห็นความสำคัญของการจัดการเรียนรู้แบบผู้ใหญ่โดยมีการใช้การเรียนรู้เชิงรุกหลากหลายวิธีที่มีความสอดคล้องกับลักษณะและวัตถุประสงค์ของรายวิชา เพื่อให้ให้นักศึกษาได้พัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ให้มากที่สุดตามความพร้อมของแต่ละคน และจากการสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาเกี่ยวกับการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานก็ได้ค้นพบว่า นักศึกษาได้พัฒนาตนเองทั้งในเชิงการอ่านแบบวิเคราะห์แยกแยะ การคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนในกลุ่ม ได้วางแผนการเรียนรู้ของตนเอง ได้ฝึกความกล้าในการแสดงความคิดเห็น ทนต่อการรับฟังความคิดเห็นที่โต้แย้งของเพื่อนที่ต่างกันได้ สามารถเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างมีความสุข เป็นต้น นักศึกษาส่วนใหญ่ทำการค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเองจากฐานข้อมูลใน Internet เนื่องจากในยุคสังคมข่าวสารเทคโนโลยีสารสนเทศที่เต็มไปด้วยข่าวสารและข้อมูลต่างๆ ที่นักศึกษาสามารถเข้าถึงได้ง่ายและสะดวกมาก นักศึกษาสามารถเรียนรู้ได้ตลอดเวลาไม่จำกัดเฉพาะในห้องเรียน เรียนรู้ได้ตามความสนใจและตามความสามารถของแต่ละบุคคล หากนักศึกษามีนิสัยรักเรียนจะสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองทุกสถานที่และทุกเวลาหากมีความพร้อมที่จะเรียนรู้ (Guglielmino, 2008, เชมณัฐ มิ่งศิริธรรม, 2552)

ความสามารถในการเรียนรู้แบบชี้นำตนเองของนักศึกษาอยู่ในระดับสูงทุกด้าน โดยเฉพาะด้านทักษะการศึกษาหาความรู้และการแก้ปัญหาทั้งก่อนและหลังการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานสูงกว่าด้านอื่นๆ ทั้งนี้เนื่องจากหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนในสำนักวิชาพยาบาลศาสตร์ เน้นให้นักศึกษามีความรู้ความสามารถตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร โดยใช้กระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญด้วยวิธีการต่างๆ หลากหลายรูปแบบ ส่งเสริมให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง ต้องควบคุมกำกับตนเองให้มีความ

รับผิดชอบต่อการเรียนรู้เพื่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีสามารถนำความรู้ไปใช้ในขณะฝึกภาคปฏิบัติได้เป็นอย่างดี สอดคล้องกับการศึกษาของ แสงเดือน เจริญนิม และคณะ (2555) ที่พบว่า นิสิตคณะศึกษาศาสตร์ และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มีความสามารถในการเรียนรู้แบบนำตนเองอยู่ในระดับสูงทุกด้าน โดยด้านการศึกษาค้นคว้าความรู้และทักษะการแก้ปัญหาีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูงที่สุด ซึ่งทักษะการศึกษาค้นคว้าความรู้และการแก้ปัญหาเป็นพื้นฐานสำคัญของการให้เหตุผลทางคลินิกและการเรียนรู้แบบนำตนเองของ นักศึกษาพยาบาลได้ (Choi, Lindquist and Song, 2014) ค่าคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการเรียนรู้แบบ นำตนเองหลังการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่ากระบวนการ เรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานช่วยพัฒนาศักยภาพของนักศึกษาให้มีความสามารถในการเรียนรู้แบบนำตนเอง สอดคล้องกับการศึกษาประสิทธิภาพในการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน พบว่า นักศึกษาสามารถพัฒนา ความสามารถในการเรียนรู้แบบชี้นำตนเอง การแก้ปัญหา และการคิดวิเคราะห์ตลอดจนกระบวนการกลุ่มได้ดี ขึ้น (Yuan, Williams, Yin, Liu, Fang, & Pang, 2011) ค่าคะแนนเฉลี่ยด้านการมีโนมตีในการเป็นผู้เรียนที่มี ประสิทธิภาพ ด้านความคิดริเริ่มและมีอิสระในการเรียนรู้และด้านการยอมรับในสิ่งที่เกิดขึ้นจากการเรียนรู้ ของตนเองหลังการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สอดคล้องกับ การศึกษาเกี่ยวกับผลของการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานของนักศึกษาพยาบาลต่อการเรียนรู้และการเรียนรู้ แบบชี้นำตนเอง ที่พบว่า การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานช่วยพัฒนานักศึกษาให้สามารถเรียนรู้โดยการชี้นำ ตนเองได้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ การพัฒนาการเรียนรู้เชิงลึกอย่างมีประสิทธิภาพ และเปิดโอกาสให้นักศึกษามีอิสระในการเรียนรู้ได้เป็นอย่างดี (Ali & Sebai, 2010, Ozbicakci, Bilik & Intepeler, 2012)

การเรียนรู้แบบชี้นำตนเองในการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานมีความแตกต่างกับการเรียนการสอน แบบบรรยาย โดยเฉพาะในด้านการคิดริเริ่ม การตั้งคำถาม การตั้งประเด็นการเรียนรู้ด้วยตนเอง การวางแผน การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง การวิเคราะห์และสรุปผลการศึกษา สอดคล้องกับการศึกษาเกี่ยวกับผลของการใช้ รูปแบบการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานกับการสอนแบบบรรยายต่อความสามารถในการแก้ปัญหา การคิด อย่างมีวิจารณญาณและการเรียนรู้แบบชี้นำตนเอง พบว่า นักศึกษาที่ได้เรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานมีการ พัฒนาคะแนนความสามารถในทุกด้านทั้งด้านความสามารถในการแก้ปัญหา การคิดอย่างมีวิจารณญาณและ การเรียนรู้แบบชี้นำตนเองเพิ่มขึ้น ส่วนกลุ่มที่เรียนแบบบรรยายค่าคะแนนความสามารถในการแก้ปัญหาและ การเรียนรู้แบบชี้นำตนเองลดลง (Choi, Lindquist and Song, 2014) นอกจากนี้มีความสอดคล้องกับที่ Newman (2005) ได้ศึกษาถึงผลของการจัดการเรียนการสอนแบบใช้ปัญหาเป็นฐานต่อการพัฒนาศักยภาพ ของนักศึกษาซึ่งพบว่าทำให้นักศึกษาเกิดความตระหนักรู้จากการฟังแบบคิดวิเคราะห์ ทักษะการประเมิน ตนเอง การจัดการปัญหา การวางแผนการทำงาน การจัดการต่อความเปลี่ยนแปลง การคิดอย่างมีเหตุผล คิด แบบวิจารณ์ญาณและคิดสร้างสรรค์ นอกจากนี้ยังมีความสอดคล้องกับการศึกษาเปรียบเทียบระหว่าง การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานกับการเรียนการสอนแบบบรรยายในรายวิชาจริยศาสตร์สำหรับนักศึกษาพยาบาล พบว่า นักศึกษากลุ่มที่มีการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานสามารถแยกแยะและตัดสินใจเชิงจริยธรรมได้สูงกว่า

กลุ่มที่มีการเรียนการสอนแบบบรรยายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และนักศึกษาที่มีความพึงพอใจและมีแรงจูงใจในการเรียนรู้ด้วยตนเองมากกว่ากลุ่มที่เรียนแบบบรรยาย (Lin, Lu, Chung, and Yang, 2010)

ความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีความสัมพันธ์ในระดับปานกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สอดคล้องกับการศึกษาของ กาญจนา จันทร์ประเสริฐ (2555) รูปแบบการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานในการสอนวิชาฟิสิกส์วิทยาศาสตร์ชีวภาพ พบว่าผู้เรียนเกิดความก้าวหน้าในการเรียนสูงขึ้นกว่าก่อนเรียน นอกจากนี้ สอดคล้องกับการศึกษาของ ประภาศรี พรหมประกาย และ ศิวาพร ชูระงาน (2552) ได้ทำการวิจัยกรณีศึกษาการจัดกระบวนการเรียนรู้โดยใช้ทีมเป็นฐานและการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานในการเสริมสร้างมาตรฐานผลการเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 (TQF) ผลการศึกษาพบว่า กระบวนการสอนแบบใช้ปัญหาเป็นฐานสามารถเสริมสร้างมาตรฐานผลการเรียนรู้ตามกรอบ TQF มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทั้ง 5 ด้าน ส่วนจากผลการศึกษาความสามารถในการเรียนรู้แบบชี้แนะตนเองมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ อาจเนื่องจากการเรียนรู้ด้วยตนเองเป็นเพียงส่วนหนึ่งในกระบวนการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน แต่ในการศึกษาของสุระพรรณ พนมฤทธิ์ ศุภกิจ เจริญสุข และนันท์ทิการ อนันต์ชัยพัทธนา (2554) เกี่ยวกับการเรียนรู้โดยการกำกับตนเองของนักศึกษาพยาบาลที่มีการรับรู้ความสามารถของตนเองแตกต่างกันพบว่า นักศึกษาที่มีผลการเรียนเฉลี่ยระดับดีมากมีความสามารถในการเรียนรู้โดยการกำกับตนเองสูงกว่านักศึกษาที่มีเกรดเฉลี่ยในระดับดีและพอใช้

ข้อเสนอแนะ

1. ผู้บริหารสถานศึกษาทางการพยาบาลและผู้บริหารระดับสูงในระดับมหาวิทยาลัยควรมีนโยบายผลักดันให้มีการรวมกลุ่มอาจารย์คอยทำการขับเคลื่อนให้มีการใช้รูปแบบการเรียนการสอนเชิงรุกที่เน้นให้มีการพัฒนาสมรรถนะของนักศึกษาในการเรียนรู้ด้วยการชี้แนะตนเองโดยการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานที่เป็นรูปธรรมอย่างต่อเนื่อง
2. อาจารย์ผู้สอนควรได้มีการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานในหลักสูตร เนื่องจากกระบวนการกลุ่มย่อยสามารถช่วยพัฒนานักศึกษาให้มีความพร้อมและรับผิดชอบในการเรียนรู้ด้วยตนเองในมิติต่างๆ อาทิ ด้านการมีมโนคติในการเป็นผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพ ด้านความคิดริเริ่มและมีอิสระในการเรียนรู้ และด้านการยอมรับในสิ่งที่เกิดขึ้นจากการเรียนรู้ของตนเองได้เป็นอย่างดี

3. การเตรียมความพร้อมให้แก่นักศึกษาในกระบวนการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานและการเตรียมสื่อการสอน ตำรา วารสารและแหล่งเรียนรู้จะช่วยให้การพัฒนาศักยภาพของนักศึกษาในการเรียนรู้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

4. ควรมีการทำวิจัยในรายวิชาต่างๆ ในหลักสูตรเกี่ยวกับผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหากับการเสริมสร้างมาตรฐานผลลัพธ์การเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 (TQF)

บรรณานุกรม

- กาญจนา จันทรประเสริฐ. (2555). รูปแบบการเรียนรู้แบบนำตนเองโดยใช้ปัญหาเป็นฐานในการสอนวิชา ฟิสิกส์วิทยาศาสตร์ชีวภาพ. วารสารพัฒนาการเรียนการสอน มหาวิทยาลัยรังสิต, 6(1), 7-19.
- กรมาศ สงวนไทร, โอภาส ตันติฐากูร และนันท์วัฒน์ พองมณี. (2554). การเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็น ฐาน (Problem-based Learning): การประเมินผล. นครศรีธรรมราช: โรงพิมพ์ดีชัยจำกัด.
- กนกวรรณ ตันตระเสนีย์รัตน์ และคณะ. (2554). การประเมินหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต (หลักสูตร ปรับปรุง พ.ศ. 2549). สำนักวิชาพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์. (เอกสารอัดสำเนา)
- เกียรติกำจร กุศล และจิตติพร ปานมา. (2554). การเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-based Learning): บทบาทอาจารย์ผู้ประสานงานรายวิชา อาจารย์ประจำกลุ่มและผู้เรียน. นครศรีธรรมราช: โรงพิมพ์ดีชัยจำกัด.
- เกียรติกำจร กุศล, เสาวลักษณ์ วงศ์นาถ, และจุไร จเรประพาพ. (2551). ผลการจัดการเรียนการสอนโดย ใช้ปัญหาเป็นหลักต่อความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษาพยาบาลใน รายวิชาปฏิบัติการพยาบาลเด็กและวัยรุ่น. วารสารการพยาบาลและการศึกษา, 1(2), 32-45.
- เชมณัฐ มิ่งศิริธรรม. (2552). การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองบนเครือข่าย. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 32(1), 6-13.
- ทิพวัลย์ สุทิน และ ปิยะพงศ์ โชติพันธุ์. (2554). การเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-based Learning): การสร้างและพัฒนาโจทย์ปัญหา. นครศรีธรรมราช: โรงพิมพ์ดีชัยจำกัด.
- ทิตนา เขมมณี. (2554). ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มี ประสิทธิภาพ. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประภาศรี พรหมประกาย และ ศิวาพร ชูระงาน. (2552). การวิจัยกรณีศึกษาการจัดการกระบวนการเรียนรู้ โดยใช้ทีมเป็นฐานและการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานในการเสริมสร้างมาตรฐานผล การเรียนรู้ ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 (TQF). กรุงเทพมหานคร: สำนักประกันคุณภาพการศึกษา มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- ลดาทพร ทองสง และ นิสารัตน์ ให้โก้. (2550). ปัจจัยคัดสรรที่มีความสัมพันธ์กับลักษณะการเรียนรู้ด้วยตนเอง ในการเรียนแบบใช้ปัญหาเป็นหลัก วิชาการพยาบาลเด็กของนักศึกษาวิทยาลัยพยาบาลเกื้อการุณย์. วารสารการศึกษพยาบาล, 18(1), 104-117.
- วิบูลย์ลักษณ์ ปริยาวงศากุล. (2555). ผลของรูปแบบการพัฒนานักศึกษาพยาบาลด้วยกระบวนการทางจิตต ปัญญาศึกษาต่อความพร้อมในการเรียนรู้แบบนำตนเอง. วารสารการพยาบาลและการศึกษา, 5(2): 104-113.

- สภาการพยาบาล. (2556). คู่มือการรับรองสถาบันการศึกษาวิชาการพยาบาลและการผดุงครรภ์:
สำหรับสถาบันการศึกษาที่มีผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต. นนทบุรี:
จุดทองจำกัด.
- สุระพรรณ พนมฤทธิ์ ศุภรีใจ เจริญสุข และ นันทิการ อนันต์ชัยพัฒนา. (2554). การเรียนรู้โดยการกำกับ
ตนเองของนักศึกษาพยาบาลที่มีการรับรู้ความสามารถของตนเองแตกต่างกัน. วารสารการพยาบาล
และการศึกษา, 4(2): 94-106.
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). กรอบแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี
ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2551-2565). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). กรอบมาตรฐานคุณวุฒิ
ระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 และแนวทางการปฏิบัติ. เอกสารแนบท้ายประกาศ
คณะกรรมการการอุดมศึกษาเรื่องแนวทางการปฏิบัติตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา
พ.ศ. 2552 (เอกสารอัดสำเนา).
- แสงเดือน เจริญนิม และคณะ. (2555). ความสามารถในการเรียนรู้แบบนำตนเองของนิสิตฝึกประสบการณ์
วิชาชีพครู. คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (เอกสารอัดสำเนา).
- อารี ภาวสุทธิไพศิฐ ชิตขงค์ นันทนาเนตร และศิริบุญ จงวุฒิเวศย์. (2556). การเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง
ของผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน. วารสาร มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, 7(1): 73-83.
- Alavi, C. (2002). Problem-based learning in a health sciences curriculum. London:
Routledge.
- Ali W.G.M. and Sebai, N.A.M.E. (2010). Effects of problem-based learning on nursing students'
approaches to learning and their self directed learning ability. International Journal
of Academic Research, 2(4): 188-190.
- Ates, O. and Eryilmaz, A. (2010). Factors affecting performance of tutors during problem-
based learning implementations. Social and Behavioral Sciences, 2 (2): 2325–
2329.
- Azer, S.A. (2009). Interactions between students and tutor in problem-based learning: The
significance of deep learning. Journal of Medical Sciences, 25 (5) : 240-249.
- Barell, J. (2007). Problem based learning : An Inquiry Approach. Thousand Oaks : Corwin
Press.
- Brockett, R.G. and Donaghy, R.C. (2011). Self-directed learning : The houle connection.
International Journal of Self-directed Learning, 8(2) : 1-10.

- Choi, E., Lindquist, R. and Song, Y. (2014). Effects of problem-based learning vs, traditional lecture on Korean nursing students' critical thinking , problem-solving, and self directed learning. *Nurse Education Today*, 34: 52-56.
- Dolmans, D.H.J.M., Grave, W.D., Wolfhagen, I.H.A.P., and Vleuten Van Der, C.P.M. (2005). Problem-based learning: future challenges for educational practice and research. *Medical Education*, 39: 732-741.
- Fisher, M., King , J. and Tague, G. (2001). Development of self directed learning readiness scale for nursing education. *Nurse Education Today*, 21: 516-525.
- Guglielmino, L.M. (2008). Why self-directed learning. *International Journal of Self-directed Learning*, 5(1) : 1-11.
- Lin, C.F., Lu, M.S., Chung, C.C., and Yang, C.M. (2010). A comparison of problem-based learning and conventional teaching in nursing ethics education. *Nursing Ethics*, 17(3) : 373-382.
- Newman, M.J. (2005). Problem-based learning: An Introduction and overview of the key features of the approach. *JVME*, 32(1) : 12-20.
- Ozbicakci, S., Bilik, O and Intepeler, S.S. (2012). Assessment of goals in problem-based learning. *Nursing Education Today*, 32: e79-e82.
- Ozturk, C., Muslu, G.K. and Dicle, A. (2008). A comparison of problem-based learning and traditional education on nursing students' critical thinking dispositions. *Nursing Education Today*, 28: 627-632.
- Race, P. and Brown, S. (2005). 500 Tips for tutors (2nd ed). London: Routledge.
- Savery, J.R. (2006). Overview of problem-based learning: Definitions and distinctions. *Interdisciplinary Journal of Problem-learning*, 1(1): 8-20.
- Schmidt, H.G. and Moust, J.H.C. (2000). Processes that shape small-group tutorial learning: A review of research. Maastricht : Datawyse Publishing.
- Williams, S.M. and Beattie, H.J. (2008). Problem based learning in clinical setting – A systematic review. *Nursing Education Today*, 28: 146-154.
- Winne, P.H. (1997). Experimenting to bootstrap self regulated learning. *Journal of Education Psychology*, 89(3): 397-41.
- Yuan, H.B., Williams, B.A., Yin, L., Liu, M., Fang, B.F., & Pang, D. (2011). Nursing students' views on the effectiveness of problem-based learning. *Nurse Education Today*, 31: 577-581.

ภาคผนวก ก.

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามความสามารถในการเรียนรู้แบบชี้นำตนเอง (Self Directed Learning) ของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์

คำอธิบาย

1. แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามเพื่อถามการรับรู้ ความคิดเห็นและความสามารถของนักศึกษา
2. แบบสอบถามมีจำนวนทั้งหมด 4 หน้า แบ่งเป็น 2 ตอน แต่ละตอนมีดังนี้ คือ
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
ตอนที่ 2 ข้อมูลความสามารถในการเรียนรู้แบบชี้นำตนเองของนักศึกษาพยาบาล

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย [/] ลงในช่องที่กำหนดไว้ ที่ตรงกับข้อมูลส่วนตัวของท่าน

1. เพศ	[]	ชาย	[]	หญิง
2. อายุ	[]	น้อยกว่า 20 ปี	[]	20 - 21 ปี
	[]	22 - 23 ปี	[]	24-25 ปี
	[]	มากกว่า 25 ปี		
3. ผลการเรียนเฉลี่ย ม.6	[]	น้อยกว่า 2.50	[]	2.50 – 3.00
	[]	3.01-3.50	[]	มากกว่า 3.50
4. ผลการเรียนเฉลี่ยปัจจุบันเมื่อเข้าศึกษา มวล	[]	น้อยกว่า 2.50	[]	2.50 – 3.00
	[]	3.01-3.50	[]	มากกว่า 3.50
5. ท่านค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเองจากแหล่งใดมากที่สุด (เลือก 1 ข้อ)				
	[]	ตำรา หนังสือภาษาไทย		
	[]	ตำรา หนังสือภาษาอังกฤษ		
	[]	วารสาร ผลงานวิชาการ งานวิจัยภาษาไทย		
	[]	วารสาร ผลงานวิชาการ งานวิจัยภาษาอังกฤษ		
	[]	ฐานข้อมูล web site จาก Internet		

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความสามารถในการเรียนรู้แบบชี้นำตนเองของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์

คำชี้แจง โปรดอ่านคำแนะนำในการตอบแบบสอบถาม แล้วทำเครื่องหมาย [/] ลงในช่องที่กำหนดไว้ กรุณาตอบตามความคิดเห็นของท่านเองที่ท่านคิดว่าเป็นความจริง

การเลือกคำตอบถือเกณฑ์ ดังนี้

- 5 หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด/มีการปฏิบัติบ่อยครั้งหรือทุกครั้ง
- 4 หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นของท่านเป็นส่วนมาก/มีการปฏิบัติค่อนข้างบ่อยครั้ง
- 3 หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นของท่านปานกลาง/มีการปฏิบัติบางครั้ง
- 2 หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นของท่านเล็กน้อย/มีการปฏิบัติบางครั้ง
- 1 หมายถึง ข้อความนั้นไม่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน/ไม่มีการปฏิบัติ

ข้อ ที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น/การปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
1	ยินดีแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับคนอื่น					
2.	ปรับวิธีการเรียนรู้ตามคำชี้แนะและคำแนะนำของผู้รู้.....					
3.	ต้องการเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต.....					
4.	ขอให้ผู้สอนบอกทุกสิ่งทุกอย่างแก่ผู้เรียนในชั้นเรียน.....					
5.	มีความสนใจในการเรียนน้อยเมื่อเทียบกับเพื่อนคนอื่นๆ.....					
6.	ชอบที่มีคนช่วยชี้ให้เห็นถึงข้อผิดพลาดในสิ่งที่ตนเองกำลังทำอยู่.....					
7.	เชื่อว่าไม่มีใครแก่เกินไปที่จะเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ.....					
8.	สามารถบังคับตนเองให้ทำในสิ่งที่ถูกต้องเหมาะสม ควรกระทำ.....					
9.	มีความคิดว่ายิ่งเรียนมากก็จะได้พบ ได้เรียนรู้สิ่งที่น่าสนใจมาก.....					
10.	มีความคิดว่าการศึกษาค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมเป็นเรื่องสนุก.....					
11.	เชื่อว่าในการเรียนรู้ไม่มีใครช่วยเราได้ดีเท่าที่ตัวเราเอง.....					
12.	ในแต่ละปีมีสิ่งที่นักศึกษาได้เรียนรู้ด้วยตนเองหลายเรื่อง.....					
13.	เห็นด้วยกับความคิดที่ว่า ผู้เฒ่าเรียนรู้เสมอคือผู้นำ.....					
14.	สามารถตัดสินใจเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ได้โดยไม่ต้องลังเล.....					
15.	พยายามหาโอกาสแลกเปลี่ยน พูดคุยกับเพื่อนเกี่ยวกับความรู้และ ประสบการณ์ต่างๆ.....					
16.	เมื่อนักศึกษาต้องการเรียนรู้สิ่งใดก็จะหาวิธีที่จะเรียนรู้ให้ได้.....					
17.	ไม่เคยเบื่อหน่ายที่จะเรียนรู้ในสิ่งที่สนใจแม้ว่าสิ่งนั้นจะยาก.....					
18.	ถ้าตัดสินใจที่จะเรียนรู้อะไรก็ตาม จะสามารถหาเวลาได้เสมอ แม้ว่าจะมี ภารกิจยุ่งยากก็ตาม.....					
19.	รู้สึกผิดถ้าตนเองไม่รู้จักเรียนรู้ในสิ่งที่ควรเรียนรู้.....					

ข้อ ที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น/การปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
20.	พยายามนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปใช้ในชีวิตจริง.....					
21.	สามารถเรียนรู้ด้วยตนเองได้เกือบทุกเรื่องที่ต้องการเรียนรู้.....					
22.	รู้สึกสนุกสนานในการค้นคว้าหาคำตอบสำหรับข้อคำถามต่างๆ.....					
23.	ชอบที่จะทำการสำรวจตรวจสอบปัญหาต่างๆ.....					
24.	มีความสนใจที่จะเรียนรู้ด้วยความอยากรู้อยากเห็นไม่ใช่ว่าจากการบังคับ.....					
25.	เรียนรู้ด้วยตนเองด้วยการอ่านหนังสือ ตำราหรือใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์.....					
26.	สามารถเรียนรู้ด้วยตนเองได้ดีเมื่อเทียบกับเพื่อนคนอื่นๆ.....					
27.	สามารถค้นหาวិธีการเรียนรู้ใหม่ๆ ได้หลายวิธี.....					
28.	ไม่ชอบให้คนอื่นชี้ให้เห็นถึงข้อผิดพลาดในสิ่งที่ตนเองกำลังทำอยู่.....					
29.	มีความสามารถในการค้นหาวิธีการที่จะเข้าถึงสิ่งที่ต้องการเรียนรู้.....					
30.	มักเป็นผู้นำกลุ่มในการเรียนรู้สิ่งต่างๆ					
31.	มีการประเมินตนเองเพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถในสาขาวิชา.....					
32.	ตั้งเป้าหมายในการเรียนเพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถในสาขาวิชา.....					
33.	นำผลการประเมินความรู้ความสามารถในสาขามาพัฒนาตนเอง.....					
34.	ประเมินผลความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของตนเอง.....					
35.	ดำเนินการเรียนรู้ด้วยตนเองตามแผนที่กำหนดไว้.....					
36.	ยอมรับต่อผลที่ตามมาจากการคิดและการกระทำของตนเอง.....					
37.	คิดเสมอว่าตัวเราเป็นใคร กำลังทำอะไร เป็นหลักสำคัญในการเรียนรู้ของ ตนเอง.....					
38.	สามารถบอกได้ว่านักศึกษาเรียนรู้สิ่งใดได้ดี.....					
39.	คิดว่าถ้านักศึกษาไม่เรียนรู้ก็ไม่ใช่ว่าความผิดของนักศึกษา.....					
40.	นักศึกษาเป็นคนที่ใฝ่หาความรู้อยู่เสมอ.....					
41.	นักศึกษาค้นคว้าพัฒนาตนเองโดยการอ่าน ทำความเข้าใจ คิดวิเคราะห์และจด บันทึก.....					
42.	นักศึกษารักที่จะเรียนรู้อยู่เสมอ.....					
43.	ชอบแก้ปัญหาที่มีคำตอบถูกต้องมากกว่าหนึ่งคำตอบ.....					
44.	ชื่นชมผู้ที่รักการเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ด้วยตนเองอยู่เสมอ.....					
45.	รู้สึกเสียใจหากไม่มีโอกาสเรียนรู้อีกแล้ว.....					
46.	ไม่ยึดติดกับวิธีการเรียนรู้แบบใดแบบหนึ่งเป็นหลักแต่จะพยายามทดลอง วิธีการอื่นๆ ด้วย.....					
47.	การเรียนรู้ใช้เวลาเป็นสิ่งที่ท้าทายความสามารถ.....					
48.	ยิ่งเรียนรู้มากทำให้รู้สึกวุ่นวายในใจ.....					
49.	การเรียนรู้ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในชีวิตของนักศึกษา.....					
50.	การเรียนรู้ใช้เวลาเป็นสิ่งที่น่าเบื่อหน่าย.....					

ข้อ ที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น/การปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
51.	แสวงหาแหล่งความรู้ ใช้สื่อต่างๆ ที่อยู่รอบตัวช่วยในการพัฒนาความรู้.....					
52.	สามารถเชื่อมโยงความรู้และทักษะที่เกิดจากการเรียนรู้จากสถานการณ์หนึ่งไปยังสถานการณ์อื่นได้.....					
53.	สามารถเลือกวิธีการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับตนเองในแต่ละสถานการณ์.....					
54.	สามารถเรียนรู้สิ่งต่างๆ ด้วยตนเองได้ดี.....					
55.	เมื่อประสบปัญหา ไม่เข้าใจสิ่งใดนักศึกษาจะหลีกเลี่ยงไปจากสิ่งนั้น.....					
56.	สามารถนำความคิดไปปฏิบัติให้เกิดผลดีได้.....					
57.	ต้องการเรียนรู้ด้วยตนเองเพื่อพัฒนาการเรียนให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล.....					
58.	นักศึกษามองเห็นความสำเร็จในการเรียนรู้ด้วยตนเอง.....					
59.	นักศึกษามีเป้าหมายในการเรียนรู้ด้วยตนเอง.....					
60.	พยายามเชื่อมโยงสิ่งที่กำลังเรียนรู้กับเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้.....					
61.	ต้องการเรียนรู้ให้มากยิ่งขึ้นเพื่อจะได้เป็นคนที่มีคุณภาพ.....					
62.	การเรียนรู้เป็นเครื่องมือสำหรับการดำเนินชีวิต.....					
63.	การเรียนรู้ไม่มีผลต่อการดำเนินชีวิต.....					
64.	วางแผนการเรียนรู้ล่วงหน้าเพื่อความรู้ในสาขาวิชา.....					
65.	ไม่ชอบแก้ปัญหาที่มีคำตอบมากกว่า 1 ข้อ.....					
66.	เชื่อว่าการเรียนรู้เป็นสิ่งสำคัญในการดำเนินชีวิต.....					
67.	มีความสามารถในการพยายามค้นหาวิธีการเข้าถึงสิ่งที่ต้องการเรียนรู้.....					
68.	หากต้องการข้อมูลใด นักศึกษาทราบว่าจะไปหาจากแหล่งใด.....					
69.	ต้องการเวลาระยะหนึ่งก่อนที่จะตัดสินใจเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ.....					
70.	มีความกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้สิ่งต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนของตนเอง					

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี

แบบสอบถามความคิดเห็นสำหรับนักศึกษาเป็นรายกลุ่ม

1. นักศึกษาคิดว่าการเรียนรู้แบบ PBL เป็นกลุ่มย่อยนักศึกษาได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นสาระความรู้ที่มีอยู่เดิมและสาระความรู้ที่ได้จากการศึกษาเพิ่มเติมในแต่ละ step อย่างไรบ้าง
2. นักศึกษาได้เรียนรู้จากการเรียนแบบ PBL ทั้ง 3 สถานการณ์ ในเรื่องใดบ้าง
3. การเรียนรู้แบบ PBL ช่วยพัฒนาเรื่องความสามารถในการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง อย่างไรบ้าง
4. การเรียนรู้แบบ PBL ช่วยพัฒนาเรื่องการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ได้มากน้อยเพียงใดเมื่อเทียบกับการเรียนการสอนแบบอื่น ในรายวิชาจริยศาสตร์และกฎหมายวิชาชีพทางสุขภาพ
5. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ภาคผนวก ข.

การพิทักษ์สิทธิการวิจัยในมนุษย์

เอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมโครงการวิจัย
(Participant Information Sheet)

1. โครงการวิจัย เรื่อง ผลสัมฤทธิ์ในการเรียนรู้แบบชี้นำตนเองโดยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน สำหรับนักศึกษาพยาบาล มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์
2. ผู้วิจัยชื่อ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เกียรติกำจร กุศล ตำแหน่ง อาจารย์ประจำ
สังกัดสำนักวิชา พยาบาลศาสตร์
สถานที่ทำงาน สำนักวิชาพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ 222 ต.ไทยบุรี อ.ท่าศาลา
จ.นครศรีธรรมราช 80160
3. วัตถุประสงค์ของการวิจัย
 - 3.1 เพื่อศึกษาความสามารถในการเรียนรู้แบบชี้นำตนเองของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ชั้นปีที่ 3 มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์
 - 3.2 เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการเรียนรู้แบบชี้นำตนเองของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 3 มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ก่อนและหลังทำการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ในรายวิชาจริยศาสตร์และกฎหมายวิชาชีพทางสุขภาพ
 - 3.3 เพื่อศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนรู้แบบชี้นำตนเองระหว่างการจัดการเรียนการสอนแบบบรรยายในรายวิชาจริยศาสตร์และกฎหมายวิชาชีพทางสุขภาพกับการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน
 - 3.4 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการเรียนรู้แบบชี้นำตนเอง การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ชั้นปีที่ 3 มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์
4. เหตุผลที่ผู้เข้าร่วมโครงการวิจัยได้รับเชิญ/คัดเลือก : กลุ่มนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ชั้นปีที่ 3 สำนักวิชาพยาบาลศาสตร์เป็นกลุ่มที่มีการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐานในภาคการศึกษาที่ 2/2557 ซึ่งจัดเป็นการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญวิธีหนึ่ง และนักศึกษาจะต้องรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง (Self Directed Learning) เพื่อตอบวัตถุประสงค์การเรียนรู้ในแต่ละสถานการณ์ที่ทางกลุ่มร่วมกันคิดขึ้นมา หากนักศึกษามีการกำกับการเรียนรู้ด้วยตนเองได้ดีจะทำให้การเรียนรู้ในรายวิชานี้ของนักศึกษามีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น จำนวนผู้เข้าร่วมโครงการวิจัยทั้งหมดมี 67 คน ระยะเวลาที่ใช้ในการเก็บข้อมูล ใช้เวลาประมาณ 6 สัปดาห์ คือ 15 มกราคม-19 กุมภาพันธ์ 2558

5. สิ่งที่คุณวิจัยจะขอให้ผู้เข้าร่วมโครงการวิจัยปฏิบัติ ได้แก่ (ขอให้อธิบายรายละเอียดและขั้นตอนในการปฏิบัติอย่างชัดเจน)

☐ / การเข้ารับการอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับแนวคิด หลักการและขั้นตอนของการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

☐ / การตอบแบบสอบถาม เป็นการตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับ

- แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป ก่อนและหลังสิ้นสุดกระบวนการวิจัย ใช้เวลาครั้งละ 5 นาที
- แบบสอบถามความสามารถในการเรียนรู้แบบชี้นำตนเองเป็นแบบสอบถามจำนวน 70 ข้อแต่ละข้อเป็น rating scale 5 ระดับ ทำการสอบถาม 2 ครั้ง คือสอบถามก่อนและหลังสิ้นสุดกระบวนการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐานในรายวิชาจริยศาสตร์และกฎหมายวิชาชีพทางสุขภาพ ใช้เวลาครั้งละ 20 นาที
- แบบสอบถามปลายเปิด เป็นการสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาเป็นรายกลุ่ม มีจำนวน 5 ข้อ ทำการสอบถามหลังสิ้นสุดการเรียนการสอนแบบใช้ปัญหาเป็นฐาน โดยมีประเด็นเกี่ยวกับ 1) การมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น 2) สิ่งที่ได้เรียนรู้เพิ่มเติมจากการเรียนแบบ PBL 3) การเรียนแบบ PBL ช่วยพัฒนาความสามารถในการเรียนรู้แบบชี้นำตนเอง 4) การเรียนรู้แบบ PBL ช่วยพัฒนาความสามารถในการเรียนรู้แบบชี้นำตนเองมากน้อยเพียงใดเมื่อเทียบกับการเรียนการสอนแบบอื่นในรายวิชาจริยศาสตร์และกฎหมายวิชาชีพทางสุขภาพ และ 5) ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

6. ประโยชน์ที่จะได้รับสำหรับผู้เข้าร่วมโครงการวิจัย

6.1 นักศึกษาได้เข้าร่วมอบรมเชิงปฏิบัติการเสริมความรู้เกี่ยวกับแนวคิดและทักษะในการเรียนรู้แบบ Problem-based learning สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาตนเองในการเรียนแบบ Problem-based learning กับเรียนรายวิชาอื่นๆ ต่อไปได้

6.2 นักศึกษาได้พัฒนาศักยภาพของตนเองในการเรียนรู้แบบกลุ่มย่อย การทำงานเป็นทีม การสื่อสาร การคิดวิเคราะห์ การตัดสินใจและการศึกษาเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง

7. ความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นเมื่อเข้าร่วมโครงการวิจัย เรื่อง ผลสัมฤทธิ์ในการเรียนรู้แบบชี้นำตนเองโดยการจัดการเรียนการสอนแบบใช้ปัญหาเป็นฐานสำหรับนักศึกษาพยาบาล มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์

☐ / ไม่มีความเสี่ยงอันตราย เนื่องจาก ไม่มีการใช้ยาใดๆ

8. ความช่วยเหลือที่จะได้รับหากมีอาการข้างเคียง ไม่มี

โดยติดต่อผู้รับผิดชอบ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เกียรติกำจร กุศล

โทรศัพท์ 081-9796565 E-mail kkiatgum@wu.ac.th

9. วิธีตอบรับการเข้าร่วมโครงการวิจัยด้วยความสมัครใจ

นักศึกษาสามารถตอบรับโดยสมัครใจจากการชี้แจงและขอความร่วมมือจากผู้วิจัย การตอบรับการวิจัยจะลงลายมือชื่อไว้เป็นลายลักษณ์อักษรหลังจากได้รับทราบวัตถุประสงค์และวิธีการวิจัยแล้ว

ผู้เข้าร่วมโครงการวิจัยมีสิทธิในการปฏิเสธการเข้าร่วมได้โดยไม่ส่งผลกระทบใดๆ กับวิถีชีวิต หรือไม่กระทบต่อการเรียนการสอนและมีสิทธิถอนตัวออกจากโครงการวิจัยได้ตลอดเวลาโดยไม่ต้องแจ้งให้ผู้วิจัยทราบล่วงหน้า

10. หากเป็นแบบสอบถามต้องระบุวิธีการส่งแบบสอบถามคืนอย่างปลอดภัย ในการศึกษาครั้งนี้หลังจากกลุ่มตัวอย่างทำการตอบแบบสอบถามเรียบร้อยแล้ว ทีมผู้วิจัยจะเก็บรวบรวมแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง ไม่มีการส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์

11. การเก็บข้อมูล เก็บข้อมูลในตู้เอกสารที่มีระบบรักษาความลับและปลอดภัย โดยผู้วิจัยจะเปิดเผยข้อมูลเพื่อประโยชน์ในทางวิชาการโดยไม่ระบุชื่อ ข้อมูลส่วนตัวของผู้เข้าร่วมโครงการวิจัยจะถูกเก็บรักษาไว้ไม่เปิดเผยต่อสาธารณะเป็นรายบุคคล แต่จะเป็นรายงานในภาพรวม

12. หากผู้เข้าร่วมโครงการวิจัยอายุต่ำกว่า 18 ปีบริบูรณ์ ผู้วิจัยต้องให้ผู้ปกครองหรือผู้แทนโดยชอบด้วยกฎหมายเป็นผู้อ่าน สำหรับในการศึกษาครั้งนี้กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 3 มีอายุมากกว่า 18 ปี ทุกคน โดยมีอายุตั้งแต่ 19-21 ปี

หากเอกสารนี้มีข้อความใดที่ท่านอ่านแล้วไม่เข้าใจ โปรดสอบถามหัวหน้าโครงการวิจัยหรือผู้แทนเพื่ออธิบาย จนกว่าจะเข้าใจชัดเจนดี ท่านสามารถนำเอกสารนี้กลับไปที่บ้านเพื่ออ่านและทำความเข้าใจหรือปรึกษาหารือกับครอบครัวหรือเพื่อน หรือแพทย์ที่รักษาท่าน เพื่อช่วยในการตัดสินใจการเข้าร่วมโครงการวิจัยครั้งนี้ได้

เอกสารยินยอมการเข้าร่วมโครงการวิจัย
(Informed Consent Form)

ข้าพเจ้า นาง/นางสาว
บัตรประชาชนเลขที่อายุ.....ปี ที่อยู่
.....โทรศัพท์.....

ได้ทราบรายละเอียดของโครงการวิจัยเรื่อง ผลสัมฤทธิ์ในการเรียนรู้แบบชี้แนะตนเองโดยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน สำหรับนักศึกษาพยาบาล มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ ตลอดจนประโยชน์และข้อเสียที่จะเกิดขึ้นต่อข้าพเจ้าจากผู้วิจัยแล้วอย่างชัดเจน ไม่มีสิ่งใดปิดบังซ่อนเร้นและยินยอมให้ทำการวิจัยในโครงการที่กล่าวข้างต้นและข้าพเจ้ารู้ว่าถ้ามีปัญหาหรือข้อสงสัยเกิดขึ้น ข้าพเจ้าสามารถสอบถามผู้วิจัยได้ และสามารถถอนตัวออกจากการวิจัยนี้เมื่อใดก็ได้โดยไม่มีผลกระทบใดๆต่อข้าพเจ้า นอกจากนี้ผู้วิจัยจะเปิดเผยข้อมูลของข้าพเจ้าเพื่อประโยชน์ในการวิจัยและ/หรือทางวิชาการ โดยไม่ระบุชื่อหรือส่วนที่ทำให้รู้ว่าเป็นข้อมูลของข้าพเจ้า และจะเก็บข้อมูลในตู้เอกสารที่มีระบบรักษาความลับและปลอดภัย

ลงชื่อ.....ผู้เข้าร่วมโครงการวิจัย
(.....)

ลงชื่อ.....พยาน
(.....)

ลงชื่อ.....พยาน
(.....)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

หมายเหตุ : สำหรับผู้ที่อ่านเขียนหนังสือไม่ได้เมื่อรับฟังเข้าใจแล้วให้พิมพ์ลายนิ้วหัวแม่มือแทนการลงนาม

คำอธิบายของผู้วิจัย

ข้าพเจ้าได้อธิบายรายละเอียดของโครงการวิจัยตลอดจนประโยชน์ของการวิจัย รวมทั้งข้อเสียที่อาจเกิดขึ้นแก่ผู้เข้าร่วมโครงการวิจัยทราบแล้วอย่างชัดเจน โดยไม่มีสิ่งใดปิดบังซ่อนเร้น

ลงชื่อ.....ผู้วิจัย
(.....)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ภาคผนวก ค.

แผนการจัดการเรียนการสอน

แผนการจัดการเรียนการสอนรายวิชาจริยศาสตร์และกฎหมายวิชาชีพทางสุขภาพ

สัปดาห์ที่	หัวข้อ	จำนวน ชั่วโมง	กิจกรรมการเรียนการสอน
1	แนะนำวิชาและการจัดการเรียนการสอน 1. แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับจริยศาสตร์ 1.1 แนวคิด ทฤษฎีทางจริยศาสตร์ 1.2 หลักการทางจริยศาสตร์/จริยธรรม 1.3 ความสำคัญและประโยชน์ของจริยศาสตร์	2	- บรรยาย/ซักถาม - แจกเอกสารและชี้แจงรายละเอียดในประมวลรายวิชา เอกสารประกอบการสอน คู่มือการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน แนวทางการจัดทำโครงงาน - บรรยาย/ซักถามโดยใช้ Power Point Presentation - วิเคราะห์กรณีตัวอย่าง
2	2. จริยธรรมกับวิชาชีพการพยาบาล 2.1 หลักจริยธรรมในการปฏิบัติการพยาบาล 2.2 มาตรฐานเชิงจริยธรรมในการปฏิบัติงานของพยาบาล 2.3 พฤติกรรมจริยธรรมของผู้ประกอบวิชาชีพ 2.4 การตัดสินใจเชิงจริยธรรม 2.5 ค่านิยมและความกระจำนงค์ในค่านิยม	2	- บรรยาย/ซักถามโดยใช้ Power Point Presentation - วิเคราะห์กรณีตัวอย่างสถานการณ์ทางจริยธรรมในสังคม และในวิชาชีพ
3	3. แนวคิดเกี่ยวกับกฎหมาย กฎหมายอาญา และกฎหมายแพ่งที่เกี่ยวข้องกับการประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ 3.1 ศักดิ์และลำดับชั้นของกฎหมาย 3.2 กฎหมายอาญา 3.3 ประเด็นกฎหมายอาญาที่ผู้ประกอบวิชาชีพต้องระวังในขณะปฏิบัติงาน	2	- บรรยาย/อภิปรายโดยใช้ Power Point Presentation /ซักถาม - กรณีตัวอย่าง
4	3.3 กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ 3.4 ประเด็นทางกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ที่ผู้ประกอบวิชาชีพต้องระวังในขณะปฏิบัติงาน	2	- บรรยาย/อภิปรายโดยใช้ Power Point Presentation/ซักถาม - กรณีตัวอย่าง
5	4. กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการประกอบวิชาชีพทางสุขภาพ 4.1 ระเบียบกระทรวงสาธารณสุข 4.2 พระราชบัญญัติสถานพยาบาล 4.3 พระราชบัญญัติโรคติดต่อ	2	- การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน - เปิดโจทย์สถานการณ์ Step 1-5 - สถานการณ์โจทย์ปัญหา กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการประกอบวิชาชีพทางสุขภาพ

สัปดาห์ที่	หัวข้อ	จำนวน ชั่วโมง	กิจกรรมการเรียนรู้
	4.4 พระราชบัญญัติยา 4.5 พ.ร.บ. คຸ້ມครองผู้เสียหายจากการรับ บริการสาธารณสุข		
6	4. กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการประกอบ วิชาชีพทางสุขภาพ (ต่อ) 4.1-4.5 (ต่อ)	2	- นำเสนอผลการศึกษา SDL ใน Step 6 - ปิดโจทย์สถานการณ์ Step 7
	สอบกลางภาค (หน่วย 1-4)		
7	5. กฎหมายวิชาชีพและข้อบังคับสภาการ พยาบาล 5.1 ลักษณะกฎหมายวิชาชีพ 5.2 การนำความรู้กฎหมายวิชาชีพสู่การ ปฏิบัติตนในวิชาชีพ 5.3 บทบาทของกฎหมายวิชาชีพในการกำกับ ดูแล ช่วยเหลือผู้ประกอบการวิชาชีพ 5.4 ข้อบังคับของสภาการพยาบาลว่าด้วย ข้อจำกัดและเงื่อนไขในการประกอบวิชาชีพ การพยาบาลและการผดุงครรภ์	2	- การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน - ปิดโจทย์สถานการณ์ Step 1-5 - สถานการณ์โจทย์ปัญหาเกี่ยวกับ กฎหมายวิชาชีพการพยาบาลและการ ผดุงครรภ์
8	5. กฎหมายวิชาชีพและข้อบังคับสภาการ พยาบาล 5.1-5.4 (ต่อ)	2	- นำเสนอผลการศึกษา SDL ใน Step 6 - ปิดโจทย์สถานการณ์ Step 7
9	6. จรรยาบรรณวิชาชีพ สิทธิของผู้ให้บริการ และผู้ใช้บริการทางสุขภาพ 6.1 สิทธิมนุษยชนในการเข้าถึง การได้รับ บริการทางสุขภาพ 6.2 สิทธิเด็ก/ สิทธิผู้ป่วย/ สิทธิพยาบาล 6.3 จรรยาบรรณวิชาชีพ 6.4 บทบาทพยาบาลในการพิทักษ์สิทธิผู้ป่วย 6.5 เอกสิทธิของวิชาชีพการพยาบาลและการ เสริมสร้างความเป็นเอกภาพของวิชาชีพ	2	- การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน - ปิดโจทย์สถานการณ์ Step 1-5 - สถานการณ์โจทย์ปัญหา บทบาทและ สิทธิของผู้ให้บริการและผู้ให้บริการ สุขภาพ
10	6. จรรยาบรรณวิชาชีพ สิทธิของผู้ให้บริการ และผู้ให้บริการทางสุขภาพ 6.1-6.5 (ต่อ)	2	- นำเสนอผลการศึกษา SDL ใน Step 6 - ปิดโจทย์สถานการณ์ Step 7

สัปดาห์ที่	หัวข้อ	จำนวน ชั่วโมง	กิจกรรมการเรียนรู้การสอน
11	7. ประเด็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเชิงจริยธรรมและเชิงกฎหมาย 7.1 การบอกความจริงในประเด็นที่กระทบต่อความรู้สึก (sensitive) 7.2 ปัญหาเกี่ยวกับชีวิตและความตาย 7.2.1 การทำแท้ง 7.2.2 การผสมเทียม การแช่หลอด การอัมพฤกษ์ 7.2.3 การดูแลผู้ป่วยระยะสุดท้าย 7.2.4 การยุติการรักษา การตายอย่างสงบ และสมศักดิ์ศรี 7.3 ปฏิสัมพันธ์และการสื่อสารกับผู้ใช้บริการและผู้ร่วมงาน 7.4 การทำงานเกินขอบเขตวิชาชีพ	2	- มอบหมายให้นักศึกษาวิเคราะห์กรณีตัวอย่างการตัดสินใจเชิงจริยธรรม เป็นรายกลุ่ม - นักศึกษาวิเคราะห์กรณีตัวอย่างการตัดสินใจเชิงจริยธรรมและเชิงกฎหมาย - นำเสนอผลการศึกษา - อภิปราย - สรุปประเด็นเนื้อหาเพิ่มเติม
12	7. ประเด็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเชิงจริยธรรมและเชิงกฎหมาย (ต่อ) 7.5 การยินยอมรับการรักษาโดยได้รับข้อมูล 7.5.1 การตัดสินใจในการรักษา/ผ่าตัด 7.5.2 การตัดสินใจในการใส่ ET tube และการช่วยฟื้นคืนชีพ 7.6 การตัดสินใจในกรณีมีอุปกรณ์/ทรัพยากรจำกัด 7.7 การรักษาความลับหรือการปกปิดความลับของผู้ป่วย 7.8 การใช้เทคโนโลยีและให้บริการเกินความจำเป็น 7.8.1 การปลูกถ่ายอวัยวะ 7.8.2 การรักษาโดยใช้อุปกรณ์เทคโนโลยีเกินความจำเป็น 7.8.3 การทำศัลยกรรมตกแต่ง	2	- นักศึกษาวิเคราะห์กรณีตัวอย่างการตัดสินใจเชิงจริยธรรมและเชิงกฎหมาย เป็นรายกลุ่ม - นำเสนอผลการศึกษา - อภิปราย - สรุปประเด็นเนื้อหาเพิ่มเติม
	8. นำเสนอผลการดำเนินโครงการจิตอาสา 9. สะท้อนตนเองจากการเรียนและการทำ		- กิจกรรมเสริมหลักสูตร - นำเสนอผลการศึกษา

สัปดาห์ที่	หัวข้อ	จำนวน ชั่วโมง	กิจกรรมการเรียนรู้การสอน
	โครงการ 10. ประเมินผลการจัดการเรียนการสอน		- อภิปราย - ชักถาม ให้ข้อเสนอแนะ
	สอบปลายภาค (หน่วย 5-7)		

ภาคผนวก ง.

โจทย์สถานการณ์ตัวอย่าง

โจทย์ปัญหาที่ 1

เรียนจบแล้วทำอะไรได้บ้าง?

โรงพยาบาลชุมชนขนาด 60 เตียงแห่งหนึ่ง สังกัดกระทรวงสาธารณสุข มีบุคลากรทางสุขภาพมาบรรจุทำงานใหม่ คือ นายแพทย์แสนชัย เกษัชรอริสรา นักระบาดวิทยาธนธร และพยาบาลวิชาชีพพอรังค์และมินตรา

หลังเลิกงานและวันหยุดนายแพทย์แสนชัย ไปรับ Job ทำงานเป็น Past time ที่ โรงพยาบาลเอกชนในเขตเมือง อีก 9 เดือนต่อมาได้เปิดคลินิกตาม พ.ร.บ. สถานพยาบาลของตนเอง ส่วนเกษัชรอริสรา หลังทำงานได้ 6 เดือนก็ได้ศึกษาข้อมูลพื้นที่เพื่อวางแผนที่จะเปิดร้านขายยาแผนปัจจุบัน ตาม พ.ร.บ.ยา สำหรับนักระบาดฯ ธนธร ปฏิบัติงานอย่างขยันในงานที่ได้รับมอบหมายเกี่ยวกับโรคติดต่อ มีการให้บริการทั้งในและนอกโรงพยาบาล เป็นผู้ให้ข้อมูลความรู้แก่ผู้ป่วยและครอบครัว บุคลากรและอาสาสมัครสาธารณสุขในเรื่อง พ.ร.บ. โรคติดต่อ อย่างต่อเนื่อง

ส่วนพยาบาลพอรังค์และมินตรา ปฏิบัติงานในหอผู้ป่วยอุบัติเหตุ วันหนึ่งมี case บาดเจ็บที่สมอง แพทย์ตรวจดูอาการแล้วอนุญาตให้กลับไปสังเกตอาการที่บ้านได้ โดยย่ำว่าหากมีอาการผิดปกติให้รีบมาโรงพยาบาลทันที ทั้งๆ ที่พอรังค์และมินตราได้พูดคุยหารือกันว่า case นี้ ควร admit นอนดูอาการที่โรงพยาบาลแต่ไม่กล้าบอกแพทย์ ขณะผู้ป่วยอยู่ที่บ้านกลางคืนมีอาการปวดศีรษะมาก จึงได้กินยาแก้ปวดและมาโรงพยาบาลตอนเช้า จากการมารับการรักษาล่าช้าส่งผลให้เกิดปัญหารุนแรงมีความพิการและช่วยเหลือตัวเองไม่ได้ ผู้ป่วยและญาติไม่พอใจจะฟ้องร้องแต่ทีมใกล้เคียงของโรงพยาบาลสามารถแก้ไขสถานการณ์ลดความขัดแย้งจึงไม่มีการฟ้องร้อง โดยทีมใกล้เคียงเสนอให้มีการชดเชยค่าเสียหายแก่ผู้ป่วยตาม พ.ร.บ. คู่ครองผู้เสียหายจากการรับบริการสาธารณสุขหรือมาตรา 41 ญาติจึงยอมความไม่ฟ้องร้อง โดยหน่วยงานต้องจ่ายทดแทนความเสียหาย จะเห็นว่าบุคลากรในวิชาชีพทางสุขภาพต้องเรียนรู้และเข้าใจแนวทางปฏิบัติและต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบกระทรวงสาธารณสุขและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ในทุกๆ ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานเพื่อการเป็นบุคลากรทางสุขภาพที่ให้บริการประชาชนได้อย่างมีคุณภาพ

Key Concept

1. กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริการสุขภาพ (พ.ร.บ. ยา, สถานพยาบาล, โรคติดต่อ, คຸ້ມครองผู้เสียหายจากการรับบริการสุขภาพ และ ระเบียบกระทรวงสาธารณสุข)
2. ความสัมพันธ์ของกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริการสุขภาพกับการประกอบวิชาชีพของแพทย์ เภสัช นักกระบาดฯและพยาบาล
3. กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริการสุขภาพสำหรับพยาบาลวิชาชีพ
4. โทษ ผลเสียหากไม่ประพฤติปฏิบัติตาม พ.ร.บ. ยา, สถานพยาบาล, โรคติดต่อ, คຸ້ມครองผู้เสียหายจากการรับบริการสุขภาพ และ ระเบียบกระทรวงสาธารณสุข

กรอบแนวคิด

กฎหมายมีความสำคัญต่อประชาชนไทยที่ทุกคนต้องรู้กฎหมาย โดยเฉพาะกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริการสุขภาพก็มีความสำคัญและจำเป็นต่อบุคลากรทางการแพทย์ที่ต้องรับรู้ เข้าใจ สามารถนำไปใช้ในการปฏิบัติงาน หรือใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม ลดปัญหาความขัดแย้งทางกฎหมายในขณะประกอบวิชาชีพรวมทั้งไม่ให้เกิดอันตรายต่อผู้รับบริการทั้งในสถานบริการสุขภาพและในชุมชน

Learning Objectives

1. ลักษณะ สาระ ความสำคัญของกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริการสุขภาพ เช่น พ.ร.บ. ยา, พ.ร.บ. สถานพยาบาล, พ.ร.บ. โรคติดต่อ, การคຸ້ມครองผู้เสียหายจากการรับบริการสุขภาพ และ ระเบียบกระทรวงสาธารณสุขเป็นอย่างไร
2. ประเด็นปัญหา แนวทางการนำไปใช้ และการตัดสินใจเชิงกฎหมายการบริการสุขภาพที่เกี่ยวข้องกับการประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์
3. ผู้ประกอบวิชาชีพทางการแพทย์ควรปฏิบัติอย่างไรเพื่อไม่ให้มีความผิดเกี่ยวกับ พ.ร.บ. ยา, พ.ร.บ. สถานพยาบาล, พ.ร.บ. โรคติดต่อ, การคຸ້ມครองผู้เสียหายจากการรับบริการสุขภาพ และ ระเบียบกระทรวงสาธารณสุข
4. โทษ ผลเสียหากไม่ประพฤติปฏิบัติตาม พ.ร.บ. ยา, สถานพยาบาล, โรคติดต่อ, คຸ້ມครองผู้เสียหายจากการรับบริการสุขภาพ และ ระเบียบกระทรวงสาธารณสุขเป็นอย่างไร

โจทย์ปัญหาที่ 2

กฎหมายวิชาชีพ....ช่วยได้”

นักศึกษาพยาบาล ให้ความสนใจในเรื่องกฎหมายวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์มาก เนื่องจากอีกไม่นานตนเองก็ต้องก้าวสู่วิชาชีพการพยาบาลอย่างเต็มตัวแล้ว สนใจเกี่ยวกับลักษณะของกฎหมาย สมาชิกภาพของพยาบาล บทบาทของพยาบาลที่ไม่เกินขอบเขตวิชาชีพตามที่กำหนดไว้ใน ข้อบังคับของสภาการพยาบาล และโทษเมื่อเกิดความผิดพลาดจากการปฏิบัติงาน

อาจารย์ได้ยิมนักศึกษาพยาบาล 2 คน คุยกัน แต่นักศึกษาทั้ง 2 คน ก็ยังหาข้อสรุปที่ชัดเจนไม่ได้
นางสาว ก. : พ.ร.บ. วิชาชีพการพยาบาล เกี่ยวข้องกับนักศึกษาพยาบาลและพยาบาลที่ปฏิบัติงาน?

นางสาว ข. : ไม่น่าจะเกี่ยวกับนักศึกษา แต่คงจะเกี่ยวกับพยาบาลมากกว่า?

นางสาว ก. : แล้ว พ.ร.บ. วิชาชีพการพยาบาล มีผลต่อการทำงานของพยาบาลอย่างไร?

นางสาว ข. : น่าจะเป็นแนวทางให้พยาบาลปฏิบัติงานถูกต้องและเหมาะสม?

นางสาว ก และ ข. : ถ้าหากเรารู้เรื่องกฎหมายวิชาชีพจะมีผลดีกับเราและผู้มารับบริการมากเลย

Key Concept

1. ลักษณะกฎหมายวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์
2. สมาชิกภาพของผู้ประกอบวิชาชีพ ตาม พ.ร.บ. วิชาชีพการพยาบาล
3. บทบาทของกฎหมายวิชาชีพ องค์กวิชาชีพในการกำกับ ดูแล ช่วยเหลือผู้ประกอบวิชาชีพ
4. ข้อบังคับของสภาการพยาบาลว่าด้วยข้อจำกัดและเงื่อนไขในการประกอบวิชาชีพ
5. โทษและผลเสียหากไม่ปฏิบัติตามกฎหมายวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์

กรอบแนวคิด

การที่พยาบาลมีความรู้เกี่ยวกับกฎหมายวิชาชีพจะช่วยให้พยาบาลประพฤติปฏิบัติตนได้ถูกต้อง ไม่ประพฤติผิดมรรยาทแห่งวิชาชีพ ให้รู้ถึงสมาชิกภาพของตนเองในองค์วิชาชีพ รวมทั้งบทบาท หน้าที่ของตน ในขณะประกอบวิชาชีพ

กฎหมายวิชาชีพและข้อบังคับของสภาการพยาบาลว่าด้วยข้อจำกัดและเงื่อนไขในการประกอบวิชาชีพ เป็นเครื่องมือสำคัญในการประกอบวิชาชีพให้เป็นไปในแนวทางที่ถูกต้อง และเป็นการป้องกันตนเองไม่ให้ล่วงละเมิดกฎหมาย หากพยาบาลวิชาชีพมีการกระทำในบทบาทของพยาบาลที่ไม่เหมาะสมย่อมมีผลต่อการกระทำนั้นทั้งในเชิงจริยธรรม เชิงกฎหมายวิชาชีพและกฎหมายบ้านเมืองร่วมด้วย

Learning Objectives

1. สาระสำคัญและลักษณะกฎหมายวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์เป็นอย่างไร
2. สมาชิกภาพของผู้ประกอบวิชาชีพ ตาม พ.ร.บ. วิชาชีพการพยาบาลประกอบด้วยสมาชิกกี่ประเภท แต่ละประเภทเป็นอย่างไร
3. บทบาทของกฎหมายวิชาชีพในการกำกับ ดูแล ช่วยเหลือผู้ประกอบวิชาชีพที่สำคัญเป็นอย่างไร
4. ข้อบังคับของสภาการพยาบาลว่าด้วยข้อจำกัดและเงื่อนไขในการประกอบวิชาชีพให้มีความสำคัญเกี่ยวกับเรื่องใดบ้าง
5. โทษและผลเสียหากไม่ปฏิบัติตามกฎหมายวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์มีอะไรบ้าง

โจทย์ปัญหาที่ 3

นางฟ้า....วิชาชีพของฉัน

นาง ธารา เป็นหัวหน้าหอผู้ป่วยเด็กในโรงพยาบาลแห่งหนึ่ง ปฏิบัติงานในหอผู้ป่วยนี้มาตั้งแต่จบการศึกษาพยาบาล เนื่องจากเป็นคนชอบดูแลเด็กป่วยและรู้สึกว่าการดูแลเด็กเป็นสิ่งที่ท้าทาย นาง ธาราจะรู้สึกดีมากเมื่อให้การพยาบาลเด็กแล้วเขาอาการดีขึ้นจนกลับบ้านได้

ในฐานะที่ นาง ธารา เป็นหัวหน้าหอผู้ป่วยจึงอยากพัฒนาพยาบาลจบใหม่ให้มีความรู้ ความเข้าใจในบทบาทของพยาบาลในการพิทักษ์สิทธิของผู้ป่วย และได้สอบถามจากพยาบาลน้ำริน ซึ่งเป็นพี่เลี้ยงให้แก่พยาบาลจบใหม่ ว่า “อยากจะเสริมเรื่องใดให้แก่ห้องพยาบาลจบใหม่บ้าง” น้ำรินเลยบอกว่า น่าจะเพิ่มเรื่องสิทธิมนุษยชน สิทธิเด็ก สิทธิผู้ป่วย และสิทธิพยาบาล ส่วน นางสาวนันทาว ซึ่งเป็นรองหัวหน้าหอผู้ป่วย เสนอว่า น่าจะเพิ่มเรื่อง จรรยาบรรณวิชาชีพ และเอกลักษณ์ของวิชาชีพการพยาบาลด้วยดีไหม? เพื่อให้พยาบาลจบใหม่ได้ตระหนักในขณะปฏิบัติมากขึ้น

นาง ธารา เห็นด้วยกับข้อเสนอของพยาบาลทั้ง 2 คน และจะนำประเด็นดังกล่าวมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันระหว่างพยาบาลที่มีประสบการณ์และพยาบาลจบใหม่ในการประชุมประจำเดือนคราวหน้า

Key Concept

1. จรรยาบรรณวิชาชีพ
2. สิทธิมนุษยชน การเข้าถึงบริการทางสุขภาพ
3. สิทธิเด็ก สิทธิผู้ป่วย สิทธิพยาบาล
- 4 บทบาทพยาบาลในการพิทักษ์สิทธิผู้ป่วย
- 5 เอกสิทธิของวิชาชีพการพยาบาล
6. การเสริมสร้างความเป็นเอกภาพของวิชาชีพ

กรอบแนวคิด

วิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ เป็นวิชาชีพที่มีลักษณะเฉพาะและจำเป็นต่อการบริการสุขภาพอย่างมาก จะต้องใช้วิธีการแห่งปัญญาในการประกอบวิชาชีพ เคารพในสิทธิมนุษยชน มีการสนับสนุนให้ประชาชนเข้าถึงบริการทางสุขภาพ ให้เกียรติและเคารพในสิทธิเด็ก สิทธิผู้ป่วย และต้องกระทำบทบาทพยาบาลในการพิทักษ์สิทธิผู้ป่วยในสถานการณ์ต่างๆ ได้

ผู้ประกอบวิชาชีพที่ตระหนักรู้เกี่ยวกับสิทธิพยาบาลในขณะประกอบวิชาชีพ ประพฤติปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพเป็นอย่างดี เข้าใจในเอกสิทธิของวิชาชีพการพยาบาลและช่วยกันเสริมสร้างความเป็นเอกภาพของวิชาชีพเพื่อการสร้างสรรค์จรรยาบรรณมาตรฐานของวิชาชีพให้เป็นที่ยอมรับของสังคม

Learning Objectives

1. จรรยาบรรณวิชาชีพ มีลักษณะอย่างไร มีความสำคัญอย่างไร ต่อใครบ้าง
2. สิทธิมนุษยชน เป็นอย่างไร การเข้าถึงบริการทางสุขภาพควรทำอย่างไร
3. สิทธิเด็ก สิทธิผู้ป่วย สิทธิพยาบาล เป็นอย่างไร หากละเมิดจะส่งผลอย่างไร
- 4 บทบาทพยาบาลในการพิทักษ์สิทธิผู้ป่วยมีอะไรบ้าง
- 5 เอกสิทธิของวิชาชีพการพยาบาลเป็นอย่างไร
6. การเสริมสร้างความเป็นเอกภาพของวิชาชีพสามารถทำได้อย่างไรบ้าง

ภาคผนวก จ

การเผยแพร่ผลงานวิจัยในที่ประชุมวิชาการ

**ผลการเรียนรู้แบบชี้นำตนเองในการจัดการเรียนรู้
โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน สำหรับนักศึกษา
พยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์**

**Self-directed Learning Ability as a Learning
Outcomes of Problem-based Learning of
Walailak University Nursing Students**

ทีมงานวิจัย

**ผศ.ดร.เกียรติกำจร กุศล
ผศ.น.อ.(ญ) ดร.ทัศน์ศรี เสมียนเพชร ร.น
สำนักวิชาพยาบาลศาสตร์
มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์**

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

วิธีการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง เป็นวิธีการจัดการเรียนการสอนที่สนับสนุนให้นักศึกษาได้เรียนรู้ในสิ่งที่ตนเองสนใจตามเป้าหมายของตนเองมากกว่าการให้ผู้อื่นชี้นำและกำหนดเป้าหมายไว้ให้ เป็นการเรียนรู้ที่นักศึกษาต้องรับผิดชอบการเรียนรู้ของตนเอง ให้อิสระแก่นักศึกษาและมีความยืดหยุ่นตอบสนองต่อความแตกต่างกันระหว่างบุคคล (Fisher, King & Tague, 2001) ซึ่งจะมีความเหมาะสมสำหรับการเรียนรู้ของนักศึกษาในสภาวะการเปลี่ยนแปลงในยุคข้อมูลข่าวสารอย่างยิ่ง ซึ่งผู้ที่สามารถเข้าถึงและมีข้อมูลที่เที่ยงตรงมากกว่าจะได้เปรียบทั้งในเชิงการคิด การเชื่อมโยงประเด็นการเรียนรู้และการตัดสินใจต่าง ๆ ได้เฉียบคมและมีความน่าเชื่อถือ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

- อาจารย์ต้องเชื่อว่านักศึกษามีศักยภาพและสามารถพัฒนาได้ ความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองเป็นคุณลักษณะที่มีในตัวนักศึกษาแต่ละคนแต่อาจมีไม่เท่ากัน โดยนักศึกษาที่มีความพร้อมมากจะสามารถเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองได้มากกว่านักศึกษาที่มีความพร้อมน้อยกว่า
- การจัดการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน สนับสนุนให้นักศึกษามีแรงจูงใจและมีศักยภาพในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองโดยอิสระในขั้นตอนการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเองจากแหล่งข้อมูลที่หลากหลายเพื่อค้นหาคำตอบตามที่ได้ตั้งสมมติฐานไว้ โดยมีอาจารย์ประจำกลุ่มเป็นผู้คอยให้คำปรึกษา ชี้แนวทางและเฝ้าอำนวยความสะดวกให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้ทั้งทางด้านเนื้อหาสาระและทักษะด้านการคิดวิเคราะห์ การรับฟัง การโต้แย้งอย่างมีเหตุผล

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การจัดการเรียนการสอนรายวิชาจริยศาสตร์และกฎหมาย วิชาชีพทางสุขภาพ สำหรับนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ชั้นปีที่ 3 จำนวน 67 คน ที่มีส่วนร่วมสอนมีความเห็น รายวิชาโดยใช้เวลา 6 สัปดาห์ เพื่อพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ของนักศึกษาด้วยการชี้นำตนเอง

ทีมผู้วิจัยจึงได้จัดทำโครงการวิจัยในชั้นเรียนเรื่องผลการเรียนรู้แบบชี้นำตนเองในการจัดการเรียนการสอนแบบใช้ปัญหาเป็นฐาน สำหรับนักศึกษาพยาบาล มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ ในขณะที่มีการสอนรายวิชาจริยศาสตร์และกฎหมายวิชาชีพทางสุขภาพ ซึ่งทีมผู้วิจัยหวังว่าจะช่วยในการเสริมสร้างสมรรถนะและความสามารถในการเรียนรู้แบบชี้นำตนเองของนักศึกษาต่อไปได้เป็นอย่างดี

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1) ศึกษาความสามารถในการเรียนรู้แบบชี้นำตนเองของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์
- 2) เปรียบเทียบความสามารถในการเรียนรู้แบบชี้นำตนเองของนักศึกษา ก่อนและหลังการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน
- 3) ศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาต่อการเรียนรู้แบบชี้นำตนเองในการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานกับการเรียนการสอนแบบบรรยาย
- 4) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา

กรอบแนวคิดในการวิจัย

แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนการสอน
แบบใช้ปัญหาเป็นฐานตามแนวคิด
ของสมิทและมอสท์ (Schmidt and
Moust, 2000)
กระบวนการเรียนรู้แบบ PBL 7
ขั้นตอน

* แนวคิดการเรียนรู้แบบชี้นำตนเองตาม
แนวคิดของ Guglielmino ในแง่เดือน
เจริญนิม และคณะ, 2555

- การเปิดโอกาสต่อการเรียนรู้
- การเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ
- การคิดริเริ่มและมีอิสระในการเรียนรู้
- ความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้
- รักการเรียนรู้
- มีความคิดสร้างสรรค์
- การมองอนาคตในแง่ดี
- ใช้ทักษะทางการศึกษาและการเรียนรู้ใน
การแก้ปัญหา

ความสามารถใน
การเรียนรู้แบบ
PBL และ SDL

ผลสัมฤทธิ์
ทางการเรียน

วิธีการดำเนินงาน

- การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยชั้นเรียน (Classroom research) เป็นการวิจัยแบบกึ่งทดลอง (A pretest-posttest quasi experimental research)
- กลุ่มตัวอย่างจึงใช้กลุ่มนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ ชั้นปีที่ 3 ทุกคน ที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชา NUR-313 จริยศาสตร์และกฎหมายวิชาชีพทางสุขภาพ ภาคการศึกษาที่ 2/2557 จำนวน 67 คน มีความสมัครใจเข้าร่วมโครงการ และสามารถเข้าร่วมอย่างต่อเนื่อง

การอบรมเชิงปฏิบัติการ

วิธีการดำเนินงาน

- 1. ก่อนเก็บข้อมูลผู้วิจัยทำการพิทักษ์สิทธิ์กลุ่มเป้าหมาย
- 2. ขอความร่วมมือในการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการ
- 3. แจงวัตถุประสงค์ในการศึกษาแก่นักศึกษา
- 4. เก็บข้อมูลครั้งแรก ก่อนจัดการเรียนการสอนแบบ PBL
- 5. เก็บข้อมูลครั้งที่สอง หลังจัดการเรียนการสอนแบบ PBL
- 6. สอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาเป็นรายกลุ่ม หลังสิ้นสุดการเรียนการสอนแบบ PBL

การวิเคราะห์ข้อมูล

- ข้อมูลทั่วไปและข้อมูลความสามารถในการเรียนรู้แบบชี้นำตนเองใช้สถิติพรรณนา ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
- เปรียบเทียบความสามารถในการเรียนรู้แบบชี้นำตนเองต่อการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐานก่อนและหลังใช้สถิติ **pair sample t-test**
- ความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนใช้สถิติ **Pearson's correlation coefficient**

ผลการศึกษา : ข้อมูลพื้นฐาน

- กลุ่มเป้าหมาย เป็นเพศหญิง 65 คน (ร้อยละ 97) ช่วงอายุ 20-21 ปี 63 คน (ร้อยละ 94)
- ผลการเรียนรู้มัธยมศึกษาตอนปลายเฉลี่ย >3.50 จำนวน 46 คน (ร้อยละ 68.7) 3.01-3.50 จำนวน 19 คน (ร้อยละ 28.4)
- ผลการเรียนรู้เฉลี่ยปัจจุบัน 2.50-3.00 จำนวน 41 คน (ร้อยละ 61.2) 3.01-3.50 จำนวน 7 คน (ร้อยละ 10.4)
- นักศึกษาส่วนใหญ่ศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองจากฐานข้อมูลใน Internet จำนวน 35 คน (ร้อยละ 52.2) ศึกษาจากตำราภาษาไทย จำนวน 32 คน (ร้อยละ 47.8)

ผลการศึกษา : ความสามารถในการเรียนรู้แบบชี้นำ ตนเองของนักศึกษาในการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

- คะแนนเฉลี่ยความสามารถในการเรียนรู้แบบชี้นำตนเองในแต่ละด้าน
สูงกว่าก่อนการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน
- คะแนนเฉลี่ยความสามารถในการเรียนรู้แบบชี้นำตนเองด้านทักษะ
การศึกษาหาความรู้และการแก้ปัญหา ก่อนและหลังการเรียนรู้โดยใช้
ปัญหาเป็นฐานสูงกว่าด้านอื่น ๆ ($\bar{x} = 4.15$, $SD = .46$; $\bar{x} = 4.16$, $SD = .45$)

คะแนนเฉลี่ยความสามารถในการเรียนรู้แบบชี้นำ ตนเองก่อนและหลังเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน

ด้าน	ความสามารถในการเรียนรู้แบบ SDL	ก่อน	หลัง
1	การเปิดโอกาสต่อการเรียนรู้	3.87 (SD.31)	3.90 (SD.28)
2	การเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ	3.88 (SD.41)	4.13 (SD.38)
3	การคิดริเริ่มและมีอิสระในการเรียนรู้	3.73 (SD.39)	3.89 (SD.33)
4	ความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้	3.87 (SD.45)	4.03 (SD.38)
5	รักการเรียนรู้	3.97 (SD.46)	4.05 (SD.40)
6	มีความคิดสร้างสรรค์	3.81 (SD.38)	3.91 (SD.37)
7	การมองอนาคตในแง่ดี	3.96 (SD.38)	3.98 (SD.43)
8	ใช้ทักษะการศึกษาและเรียนรู้ในการ แก้ปัญหา	4.15 (SD.46)	4.16 (SD.45)

ผลการศึกษาเปรียบเทียบความสามารถในการเรียนรู้แบบชี้นำตนเองก่อนและหลังเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน

- เปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการเรียนรู้แบบชี้นำตนเองโดยรวมหลังการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = -2.55, p < .05$)
- จากการพิจารณารายด้านพบว่า ค่าคะแนนเฉลี่ยด้านทัศนคติของตนเองในการเป็นผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพ ด้านความคิดริเริ่มและมีอิสระในการเรียนรู้ และด้านความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเองหลังการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = -4.56, p < .001$; $t = -3.06, p < .01$; $t = -2.60, p < .05$)

ผลการศึกษาเปรียบเทียบความสามารถในการเรียนรู้แบบชี้นำตนเองก่อนและหลังเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน (* $p < .05$, ** $p < .01$, *** $p < .001$)

ตัวแปร	Pre-test	Post-test	df	t-test
การเปิดโอกาสต่อการเรียนรู้	3.87 (SD.31)	3.90 (SD.28)	66	-.76
การเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ	3.88 (SD.41)	4.13 (SD.38)	66	-4.56***
การคิดริเริ่มและมีอิสระในการเรียนรู้	3.73 (SD.39)	3.89 (SD.33)	66	-3.06**
ความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้	3.87 (SD.45)	4.03 (SD.38)	66	-2.60*
รักการเรียนรู้	3.97 (SD.46)	4.05 (SD.40)	66	-1.36
มีความคิดสร้างสรรค์	3.81 (SD.38)	3.91 (SD.37)	66	-1.54
การมองอนาคตในแง่ดี	3.96 (SD.38)	3.98 (SD.43)	66	-.29
ใช้ทักษะการศึกษาและเรียนรู้ในการแก้ปัญหา	4.15 (SD.46)	4.16 (SD.45)	66	-.26
ความสามารถโดยรวมในการเรียนรู้แบบSDL	3.90 (SD.30)	4.00 (SD.28)	66	-2.55*

เรียนรู้เป็นกลุ่มย่อย

ผลการศึกษา :ความคิดเห็นของนักศึกษาต่อการเรียนรู้แบบ ชี้นำตนเองในการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานกับการเรียนการ สอนแบบบรรยาย

จากการได้คิดริเริ่มตั้งปัญหาและประเด็นการเรียนรู้ด้วยตนเอง
อย่างเป็นระบบทำให้ต้องมุ่งมั่น ใฝ่รู้ วางแผนทำการศึกษาค้นคว้าใน
แต่ละประเด็นการเรียนรู้ด้วยตนเองจากแหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือและ
วิเคราะห์สรุปผลการศึกษาค้นคว้าที่สำคัญด้วยตนเองเพื่อนำมาร่วม
แลกเปลี่ยนเรียนรู้ให้ประสบผลสำเร็จในแต่ละโจทย์สถานการณ์

สรุปว่ามีความแตกต่างกับการเรียนการสอนแบบบรรยาย
โดยเฉพาะในด้านการคิดริเริ่ม การตั้งคำถาม การตั้งประเด็นการ
เรียนรู้ด้วยตนเอง การวางแผนการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง การ
วิเคราะห์และสรุปผลการศึกษา

ผลการศึกษา : ความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา พบว่า มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = .60$, $p < .001$)

ตัวแปร	r	p-value	ระดับความสัมพันธ์
ความสามารถในการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	.60	.001***	ปานกลาง

ข้อค้นพบจากการศึกษา

- การจัดการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐานสามารถช่วยพัฒนาความสามารถในการเรียนรู้แบบชี้นำตนเองของนักศึกษาพยาบาลได้ และหากนักศึกษามีศักยภาพในการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานในแต่ละสถานการณ์โจทย์ปัญหาจะช่วยให้ผลลัพธ์การเรียนรู้ของนักศึกษาเป็นไปในทางที่ดีขึ้น
- จึงควรสนับสนุนให้มีการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐานสำหรับนักศึกษาในระดับอุดมศึกษาต่อไป

ประวัติผู้วิจัย

ผศ.ดร. เกียรติกำจร กุศล เป็นหัวหน้าโครงการวิจัย ประวัติการศึกษาระดับปริญญาตรี (ป.พย.) การพยาบาลและการผดุงครรภ์ชั้นหนึ่งจากวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครทุ่งเทพ ระดับปริญญาโท (พย.ม.) สาขาการพยาบาลปิตามารดาและเด็ก จากมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ปริญญาเอก (ค.ด.) สาขาอุดมศึกษา จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปัจจุบันปฏิบัติงาน เป็นอาจารย์ประจำ สำนักวิชาพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นาวาเอกหญิง ดร.ทัศน์ศรี เสมียนเพชร เป็นผู้ร่วมวิจัย ประวัติการศึกษาระดับปริญญาตรี (ป.พย.) การพยาบาลและการผดุงครรภ์ชั้นหนึ่งจากวิทยาลัยพยาบาลกองทัพเรือ และ กศ.บ. (พยาบาลศึกษา) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ระดับปริญญาโท (พย.ม.) สาขาการพยาบาลแม่และเด็ก จากมหาวิทยาลัยมหิดล ปริญญาเอก (พย.ด.) จากมหาวิทยาลัยมหิดล ปัจจุบันปฏิบัติงาน เป็นอาจารย์ประจำ สำนักวิชาพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์